

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΛΣΤ
ΤΕΥΧΟΣ 142
ΑΠΡΙΛΙΟΣ,
ΜΑΪΟΣ,
ΙΟΥΝΙΟΣ 2017

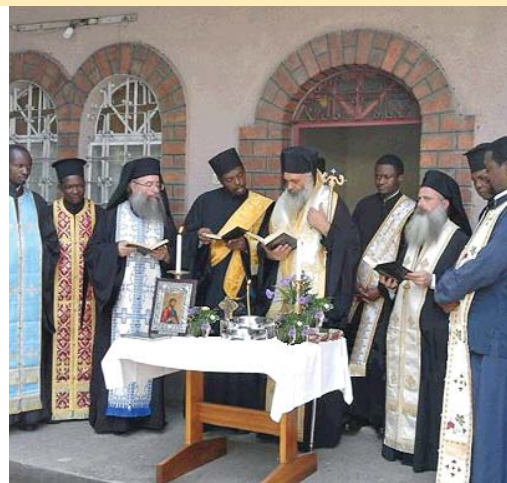
Φροντίζοντας για ένα καλύτερο μέλλον...

Ἀπό φιλοστοργία καὶ ἀληθινὴ ἀγάπη γιὰ τοὺς Ὁρθόδοξους Ἀφρικανούς ἀδελφούς μας, ὁ ἀείμνηστος Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητας Κινσάσας Θωμᾶς Ντούνης, ἀνήγειρε στὸ κέντρο τῆς μεγαλόπολης αὐτῆς τὸν περικαλλὴ Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστῆ Μάρκου. Ὁ Ναός ὁλοκληρώθηκε μέ τὴν ἄσκη ἐπίβληση καὶ φροντίδα τοῦ μεγάλου ἱεραποστόλου μακαριστοῦ π. Κοσμᾶ Γρηγοριάτη, προκειμένου νὰ ἐξυπηρετεῖ τίς λατρευτικὲς ἀνάγκες τῶν ντόπιων πιστῶν.

Ἀνήμερα τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου Μάρκου, στὸν ὁμώνυμο Ἱερό Ναό, προέστη τῆς Λατρευτικῆς Συνάξεως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κινσάσα κ. Νικηφόρος. Συλλειτουργήσαν οἱ Πρωτοσύγκελλοι τῶν Μητροπόλεων Ἱερισσοῦ καὶ Κινσάσας π. Χρυσόστομος Μαϊδῶνης καὶ π. Θεοδόσιος Τσιτσιβός, καθὼς καὶ πέντε ντόπιοι ἱερεῖς οἱ π. Ἰάκωβος, π. Κηλαύδιος, π. Χρυσόστομος, π. Φώτιος καὶ π. Αὐγουστίνος, μέ τοὺς δύο διακόνους π. Γεράσιμο καὶ π. Χρυσόστομο. Τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου στήν πανηγυρικὴ θεία Λειτουργία εἶχε ὁ Θεολόγος καὶ Γραμματέας τῆς Μητροπόλεως κ. Γεράσιμος Belesi. Στὸ τέλος τῆς θ. Εὐχαριστίας καὶ ὁ Σεβ. κ. Νικηφόρος ἀπηύθυνε πατρικοὺς πνευματικούς λόγους στοὺς ἐνήλικες πιστοὺς, ἀλλὰ καὶ στὰ ἑκατοντάδες μικρὰ παιδιὰ τοῦ σχολικοῦ συγκροτήματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα εἶχαν κατακλίσει τὸ Ναὸ ἀπὸ νωρὶς καὶ μέ ὑποδειγματικὴ τάξη καὶ ἡσυχία συμμετεῖχαν στὴ Λατρεία.

Ἀκολουθῶς ἐγίναν τὰ ἐγκαίνια τῆς Σχολῆς Ραπτικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, οἱ ἐγκαταστάσεις τῆς ὁποίας βρίσκονται πλησίον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μάρκου. Ὁ Μητροπολίτης ἀφοῦ τέλεισε τὸν Ἀγιασμό τῶν ἐγκαίνιων, ἀπευθυνόμενος στὸ πλῆθος, τόνισε τὴν ἀξία τοῦ συγκεκριμένου ἔργου, τὸ ὁποῖο εὐχήθηκε νὰ ἀποτελέσει ἀφορμὴ γιὰ τὴν πραγματοποίηση νέων δραστηριοτήτων καὶ τὴν διάνοιξη νέων ὁριζόντων καὶ ἐργασιακῶν προοπτικῶν τῶν ἀνεδίκευτων γυναικῶν τῆς πρωτεύουσας τοῦ Κονγκό. Μέ τὴν ἀφορμὴ τῶν ἐγκαίνιων, ἀπηύθυνε κάλεσμα σὲ ὅσες γυναῖκες τὸ ἐπιθυμοῦν, νὰ ἐγγραφοῦν στὴ Σχολὴ ὥστε νὰ τύχουν καλύτερης καὶ ταχύτερης ἐπαγγελματικῆς ἀποκατάστασης στὸ μέλλον. Δὲν παρέλειψε, ἐπίσης, νὰ μεταφέρει τίς εὐχές τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β', γιὰ τὴν εὐόδωση τῶν στόχων τῆς Σχολῆς. Ὁ Μακαριώτατος χαίρει ἰδιαίτερως μέ τὴν πρόοδο τῶν πνευματικῶν τοῦ παιδιῶν καὶ συμπαραστέκεται στὴν ἐπίτευξη ἔργων ἀγαθῶν καὶ ὠφέλιμων.

Ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Κινσάσα

Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος

Ἡ παγκόσμια Ὁρθόδοξη Χριστιανική Μαρτυρία στό ἐπίκεντρο τοῦ ἐνδιαφέροντος

Ἄρθρο τοῦ κ. Νικολάου Τσιρέβελλου
Δρ. Θεολογίας

ΜΕΡΟΣ Α΄

Ἐνα ἔτος πρὶν, ἀπὸ 16 ἕως 26 Ἰουνίου 2016, πραγματοποιήθηκε στὴν Κρήτη, ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Μιά Σύνοδος μέ ἀνάλογη θεολογική καί ἐκκλησιαστική σημασία, καθὼς καί οἰκουμενική ἐμβέλεια εἶχε νά διεξαχθεῖ περισσότερο ἀπὸ 1000 ἔτη στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἡ προετοιμασία τῆς διήρκησε περίπου 50 χρόνια. Ἀναμφισβήτητα τὰ θέματα μέ τὰ ὁποῖα ἀσχολήθηκε ἡ Σύνοδος δέν ἔχουν ἄμεση σχέση μέ τὴ δογματική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας. Ἀναφέρονται κυρίως στὴν εἴσοδο τῆς Ἐκκλησίας στὰ νέα δεδομένα τῆς μετανεωτερικότητας καί στὶς ἐξελίξεις τῆς σύγχρονης παγκοσμιοποίησης.

Οἱ 350 συνοδικοί Πατέρες μετὰ ἀπὸ συζήτηση ὑπέγραψαν τὰ ἀκόλουθα κείμενα: 1. Ἡ σπουδαιότης τῆς νηστείας καί ἡ τήρησις αὐτῆς σήμερον, 2. Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον, 3. Τὸ αὐτόνομον καί ὁ τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ, 4. Ἡ ὁρθόδοξος διασπορά, 5. Τὸ μυστήριον τοῦ γάμου καί τὰ κωλύματα αὐτοῦ καί 6. Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ σύγχρονῳ κόσμῳ. Σέ αὐτὰ ἀπαιτεῖται νά προστεθεῖ ἡ «Ἐγκύκλιος» μέ τὴ συνοδική θεολογική τεκμηρίωση

τῶν αποφάσεων καί τὸ «Μήνυμα» τῆς Συνόδου, μέ τὸ ὁποῖο οἱ Πατέρες ἀπευθύνονται ἄμεσα καί μέ σαφήνεια στοὺς πλήρωμα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας¹.

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος πέρα ἀπὸ τίς δυσχέρειες πού συνάντησε σήμερον τὸν ἀγῶνα γιὰ ἐνότητα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀπέναντι σ' ἓναν κατακερματισμένο κόσμον, ὅπως δήλωσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Ἱερώνυμος². Συγχρόνως ὑπογράμμισε τὸ ἀδιάλειπτο χρέος τῆς

1. Τὰ ὑπογραφέντα κείμενα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Συνόδου ὑπάρχουν στὴν ἐπίσημη ἱστοσελίδα τῆς στὰ ἑλληνικά, τὰ ἀγγλικά, τὰ ρωσικά καί τὰ γαλλικά: <https://www.holycouncil.org/home>. Στὸ παρόν ἄρθρο γιὰ συντομία χώρου οἱ ἀναφορές στὰ ἐπίσημα κείμενα δίνονται μέσα σέ παρένθεση. Οἱ διαδικτυακές πηγές κάθε κειμένου γιὰ τὸν ἀναγνώστη πού θέλει νὰ τίς μελετήσει εἶναι οἱ ἀκόλουθες. «Μήνυμα»: <https://www.holycouncil.org/-/message>, «Ἐγκύκλιος»: <https://www.holycouncil.org/-/encyclical-holy-council>, «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον» (Σχέσεις): <https://www.holycouncil.org/-/rest-of-christian-world>, «Ἡ ὁρθόδοξος διασπορά» (Ἡ Ὁρθόδοξος) : <https://www.holycouncil.org/-/diaspora>, «Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ σύγχρονῳ κόσμῳ» (Ἡ ἀποστολή): <https://www.holycouncil.org/-/mission-orthodox-church-todays-world> (τελευταία προσπέλαση ὅλων τῶν κειμένων στὶς 15/9/2016).

2. Γιὰ τίς δηλώσεις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Ἱερωνύμου βλ. τὸν ἀκόλουθο σύνδεσμο: <http://www.ert.gr/agia-ke-megali-synodos-minymata-enotitas-ke-epikrisis-pros-tous-apontes-video/> (τελευταία προσπέλαση 15-9-2016).

Ἐκκλησίας γιά τή μετάδοση τοῦ Εὐαγγελίου στό σύγχρονο κόσμο. Αὐτό πού ἔχει ἰδιαίτερη σημασία, καί θά μᾶς ἀπασπολήσει στό παρόν ἄρθρο, εἶναι ὁ ἱεραποστολικός χαρακτήρας πού διέπει τὰ περισσότερα συνοδικά κείμενα. Στήν Ἐγκύκλιο τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου ρητά ἀναφέρεται ὅτι «οἱ ὀρθόδοξοι πιστοί εἶναι καί ὀφείλουν νά εἶναι ἀποστολικοὶ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ» (Ἐγκύκλιος). Κατά αὐτόν τόν τρόπο ἡ ὀρθόδοξη χριστιανική μαρτυρία ἔρχεται στό προσκήνιο καί μπορεῖ ὑπό προϋποθέσεις νά ἀποκτήσει πάλι πρωταγωνιστικό ρόλο στή ζωή τῶν Ὀρθόδοξων.

Βασικός στόχος τοῦ παρόντος ἄρθρου εἶναι νά ἀναδειχθοῦν μέ συντομία τὰ βασικά σημεῖα τῆς ἱεραποστολικῆς φύσης τῆς Ἐκκλησίας καί νά ἀποτυπωθεῖ τό ἱεραποστολικό ἔργο στό ὁποῖο οἱ Πατέρες τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου καλοῦν τοὺς χριστιανούς. Γιά τήν πληρέστερη ἐξέταση τοῦ θέματος, ἡ ἀνάληψη γίνεται σέ τέσσερα ἐπίπεδα πού πηγάζουν ἀπό τὰ κείμενα τῆς Συνόδου.

1. Ἡ θεολογική τεκμηρίωση τῆς Ὀρθόδοξης Χριστιανικῆς Μαρτυρίας.

Ἡ τελευταία ἐντολή τοῦ Ἀναστημένου Κυρίου «πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάνην ὑμῖν» (Μτθ. 28,19) ἀποτελεῖ βασική ὁδηγία γιά τήν παγκόσμια ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας. Μέ μεστό τρόπο ἐκφράζει τήν ταυτότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Ἡ ἀλήθεια αὕτη παραδίδεται καί ἀναλύεται μέ σαφήνεια στήν Ἐγκύκλιο τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου: «Τό ἀποστολικόν ἔργον καί ἡ ἐξαγγελία τοῦ Εὐαγγελίου, γνωστή ὡς ἱεραποστολή, ἀνήκουν εἰς τὸν πυρῆνα τῆς ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας [...] Εἶναι ἡ πνοή ζωῆς, τήν ὁποίαν ἐμφυσᾷ ἡ Ἐκκλησία εἰς τήν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων καί ἐκκλησιοποιεῖ τὸν κόσμον διὰ τῶν ἐκασταχοῦ νεοπαγῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν». Συνεπῶς, οἱ Πατέρες τῆς Συνόδου, ἀκολουθώντας τήν

πατερική παράδοση καί δίχως κλειστοῦς ὁρισμούς περιγράφουν τή φύση τῆς Ἐκκλησίας³, τήν ὁποία ταυτίζουν ἄμεσα μέ τή μαρτυρία τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καί τό διαρκές κάλεσμα γιά ἐνότητα τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Ἡ Ἐκκλησία στό πέρασμα τῶν αἰώνων συνεχίζει τή διαχρονική ἀποστολή πού τῆς ἐμπιστεύθηκε ὁ Κύριος. Ξέχωρα ἀπό τίς ἱστορικές ἀστοχίες τῶν μελῶν της, ὑπακούει στήν ἐντολή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Πρώτου Ἱερ-ἀποστόλου⁴: «καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ ἐγὼ πέμπω ὑμᾶς» (Ἰω. 20,21). Ἐξάλλου, μιμεῖται τό παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Ἁγίων Πατέρων, ἀποκαλύπτοντας τὸν καινούριο κόσμο, τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, στὸν πλανήτη. «Ἡ Ἐκκλησία δὲν ζῇ διὰ τὸν ἑαυτόν της. Προσφέρει δι' ὁλόκληρον τήν ἀνθρωπότητα, διὰ τὴν ἀνύψωσιν καί τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ κόσμου εἰς καινοὺς οὐρανοὺς καί καινὴν γῆν (πρβλ. Ἀποκ. κα' 21)» (Ἐγκύκλιος). Τό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἁγιαστικό, θεραπευτικό καί μεταμορφωτικό· ἀναφέρεται σέ κάθε ἄνθρωπο, ἀνεξαρτήτου φυλῆς, ἔθνους, φύλου, θρησκείας, κοινωνικῆς τάξης. Τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἂν καί γνωρίζουν τὴν ἀνεπάρκειά τους, μέ τὴ χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀγωνίζονται νά μεταλλαβαδεύσουν τό φῶς τοῦ Χριστοῦ στήν κοινωνία.

Ἡ ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας ξεκίνησε ἱστορικά μέ τὴν ἴδρυσή της κατὰ τὴν Πεντηκοστή. Οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου δέχθηκαν τὴν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κήρυξαν ἀμέσως γιά τὸν Χριστὸ σ' ἓνα πολυεθνικὸ ἀκροατήριον, μέ ἀποτέλεσμα νά βαπτισθοῦν οἱ πρῶτοι 3000 χριστιανοί (Πράξ. 2,1-41). Ἔτσι, ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἀπὸ μαθητὲς τοῦ Κυρίου μετατράπηκαν σέ Ἀποστόλους. Ἀπὸ τότε ἡ Ἐκκλησία εἶναι σέ μιά ἀτελεύτητη πορεία μαρτυρίας καί ὑπάρχει ὡς μιά διαρκὴς Πεντηκοστή, ὅπως μέ ἔμφαση ὑπογραμμίζεται στό Μήνυμα τῆς Ἁγίας Συνόδου. Ἡ παρατήρηση αὕτη ἔχει ἰδιαίτερη σημασία γιά τὴ σύγχρονη παγκόσμια Ὀρθόδοξη ἱεραποστολή, διότι ἀπὸ τὴν Πεντηκοστή κι ἔπειτα, ἡ ἐν Χριστῷ μαθητεία

3. Ἐνδεικτικὰ βλ. Ν. Ματσούκα, *Δογματικὴ καί συμβολικὴ θεολογία Β' - Ἑκθεσις τῆς ὀρθόδοξης πίστεως σέ ἀντιπαράθεσιν μέ τὴ δυτικὴ χριστιανοσύνη*, ἔκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη

1996, σελ. 351-366.

4. Ἡλ. Βουλγαράκη, *Ἱεραποστολή. Δρόμοι καί δομές*, ἔκδ. Ἀρμός, Ἀθήνα 1989, σελ. 33-36.

καί ἡ ἀποστολή τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος εἶναι στενά συνδεδεμένες⁵. Ἡ ἀλήθεια αὐτή μπορεῖ νά ἠησημονήθηκε σέ διάφορες ἱστορικές περιόδους⁶. Ὡστόσο, πλεόν προβάλλεται δυναμικά καί μάλιστα ἀπό τό κατεξοχήν θεσμικό ὄργανο λήψης ἀποφάσεων τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, τήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο.

Ἐπιπροσθέτως, ἡ Ἐκκλησία ὡς διαρκῆς Πεντηκοστή ἐργάζεται γιά τήν ἐπίτευξη τῆς ἐνότητας τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ὡς μή ἠησημονοῦμε ὅτι ἡ ἐνότητα τοῦ σύμπαντος κόσμου δέν ἀποτελεῖ ἓνα ἀπλό αἷτημα τῶν «Εἰρηνικῶν» στή λειτουργική-ἡγιαστική

Ἀναμνηστική φωτογραφία ἀπό τή Σύναξη τῶν Προκαθημένων (Σαμπεζύ, Ἰανουάριος 2016) κατά τήν ὁποία ἐπιλέχθηκε ὁ τόπος καί ὁρίστηκε ἡ ἡμερομηνία διεξαγωγῆς τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου

ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Πολύ περισσότερο, ἐκφράζει τό εὐχαριστιακό βίωμα τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. «Ἡ μετοχή εἰς τήν θείαν Εὐχαριστίαν εἶναι πηγή ἀποστολικοῦ ζήλου πρὸς εὐαγγελισμόν τοῦ κόσμου. Μετέχοντες τῆς θείας Εὐχαριστίας καί προσευχόμενοι ἐν τῇ ἱερᾷ Συνάξει ὑπέρ τῆς Οἰκουμένης,

καλοῦμεθα νά συνεχίσωμεν τήν “λειτουργίαν μετὰ τήν Λειτουργίαν” καί νά δίδωμεν τήν μαρτυρίαν περὶ τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως ἡμῶν ἐνώπιον Θεοῦ καί ἀνθρώπων, μοιραζόμενοι τὰς δωρεάς τοῦ Θεοῦ μετ’ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητας» (Ἐγκύκλιος).

Ὁ χριστιανός τρέφεται μέ τόν ἴδιο τόν Χριστό· ὅλη ἡ ὑπαρξή του ἀγιάζεται, καθὼς ἐνώνεται μαζί Του, μέ τόν συνάνθρωπό του καί τό φυσικό περιβάλλον. Ὡς τοῦτο, ὁ ἀνθρώπος γίνεται πλεόν «παγκόσμιος· ἐνώνεται μέ ὅλους ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὁ Χριστός ἔχει περιλάβει στήν ἀνευ ὁρίων ἀγάπη Του»⁷. Τό εὐχαριστιακό ἥθος χαρακτηρίζει ἡ ἀθληματική προσπάθεια γιά ἀλλοίωση τρόπου ζωῆς καί ἡ ἐγρήγορη γιά δυναμικό ἀγῶνα μετάνοιας. Αὐτή ἡ πορεία ἀποβλέπει στήν κατά τήν ἰδίαν προκοπή ἀπόκτηση τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί στή ψηλάφηση τῆς καινῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ἀφετηρία αὐτῆς τῆς πορείας καί ταυτόχρονα σταθμός ἐμπνευσης κι ἐνδυνάμωσης ἀποτελεῖ ἡ συμμετοχή στή Θεία Εὐχαριστία. Μέ αὐτόν τόν τρόπο ὁ ἀνθρώπος καθαίρεται ἀπό κάθε μορφή ἐγωισμοῦ, ἀγωνίζεται ἐνάντια στό κακό κι ἀπελευθερώνεται ἀπό τίς δαιμονικές δυνάμεις⁸.

Ὅμως, δέν ἀρκεῖ τό προσωπικό βίωμα. Ἡ ὁλοκλήρωση αὐτῆς τῆς ἐμπειρίας ἀπαντᾷ στή μεταφορά τοῦ λειτουργικοῦ βιώματος στίς διαπροσωπικές σχέσεις τῶν χριστιανῶν, στήν ἐξοδό τους ἀπό τά στενά ὅρια τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ καί τῆς ιδιοτέλειας καί στό ἄνοιγμα πρὸς τόν πλησίον (ὅπου πλησίον ὁ κάθε ἀνθρώπος). Ἡ περιγραφή αὐτή συνοψίζεται τίς τελευταῖες δεκαετίες στόν τεχνικό θεολογικό ὅρο «λειτουργία μετὰ τῇ Λειτουργίᾳ», τόν ὁποῖο πρῶτος ἐμπνεύστηκε ὁ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Τυράνων καί πάσης Ἀλβανίας Ἀναστάσιος⁹.

5. Ν. Τσιρέβεθου, *Θεολογική θεμελίωση τῆς Ὁρθόδοξης μαρτυρίας. Σπουδή στό ἔργο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας Ἀναστασίου*, ἔκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2015, σελ. 69-70.

6. Ἀναστασίου Γιαννουλάτου (νῦν Ἀρχιεπισκόπου Τυράνων), «Ἡ ἠησημονία ἐνότης», Πορευθέντες, τεύχ. 1 καί 2 (1959), σελ. 1-6 καί 3-6 ἀντίστοιχα.

7. Ἀναστασίου Ἀρχιεπισκόπου Τυράνων, *Παγκοσμιότητα καί Ὁρθοδοξία*, ἔκδ. Ἀκρίτας, Ἀθήνα 2000, σελ. 47.

8. Ἰγνατίου, *Πρὸς Ἐφεσίους*, PG 5, 656A: «Σπουδάσετε οὖν πυκνότερον συνέχεσθαι εἰς εὐχαριστίαν Θεοῦ καί εἰς δόξαν. ὅταν γάρ πυκνῶς ἐπὶ τό αὐτό γίνεσθε, καθαίρονται αἱ δυνάμεις τοῦ Σατανᾶ, καί λύεται ὁ ὀλεθρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ ὁμοιοῖα ὑμῶν τῆς πίστεως».

9. Ν. Τσιρέβεθου, *Θεολογική θεμελίωση τῆς Ὁρθόδοξης μαρτυρίας. Σπουδή στό ἔργο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας Ἀναστασίου*, ὁ.π., σελ. 102-3.

2. Ἡ λειτουργία μετά τή θεία Λειτουργία. Τό λατρευτικό βίωμα στήν κοινωνία καί τή φύση.

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος υπογράμμισε πολλές φορές στά κείμενά της τή σημασία τῆς «λειτουργίας μετά τή Λειτουργία», συνδέοντάς τη μέ τήν ἀναγγελία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ στήν κτίση. Μέ τόν ὅρο αὐτό δίδεται μέ συνθηματικό τρόπο ἡ ἔξοδος τῶν χριστιανῶν στήν κοινωνία καί ἡ διακονία (ὡς κοινωνική προσφορά) σέ ὅσους ἔχουν ἀνάγκη καί εἰδικά σήμερα στούς ἀνθρώπους τοῦ περιθωρίου. Ἔτσι, τό λειτουργικό βίωμα τῶν χριστιανῶν μπορεῖ νά ἐπεκταθεῖ δραστικά σέ ζητήματα κοινωνικά, πολιτικά, οἰκονομικά καί νά καταλήξει μέ πολυπλευρῆ δρᾶση σέ θέματα πού ἀφοροῦν τήν οἰκοδομία καί τή βιοτική.

Στό Μήνυμα τῆς Συνόδου ἀναφέρεται μέ ζωντανό ὕφος τό χρέος τῶν χριστιανῶν νά προσφέρουν σέ ὅλη τήν κτίση «τά δῶρα τοῦ Θεοῦ: τήν ἀγάπη, τήν εἰρήνη, τήν δικαιοσύνη, τήν καταλλήλαγῃ, τήν δύναμη τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως καί τήν προσδοκία τῆς αἰωνιότητος» (Μήνυμα). Μέ αὐτόν τόν τρόπο περιγράφεται συνοπτικά ἡ συνεχῆ προσπάθεια τοῦ χριστιανοῦ «νά προεκταθεῖ ἡ Λειτουργία μέσα στήν καθημερινή ζωή καί νά μεταμορφωθεῖ ὁλόκληρη ἡ ζωή σέ μιᾶ λειτουργία», μέ ἀπώτερο σκοπό «τήν ἀπελευθέρωση τῶν ἀνθρώπων ἀπό ὅλες τίς δαιμονικές δομές ἀδικίας, ἐκμεταλλεύσεως, ἀγωνίας, μοναξιάς, καί τή δημιουργία μιᾶς πραγματικῆς κοινωνίας προσώπων ἐν τῇ ἀγάπῃ»¹⁰.

Κατά συνέπεια, ἡ λειτουργία μετά τή θεία Λειτουργία ἀναφέρεται στόν πρωταγωνιστικό ρόλο πού ἀπαιτεῖται νά λάβουν οἱ χριστιανοί στό περιρρέον περιβάλλον τους. Οἱ χριστιανοί καλοῦνται νά εἶναι «εἰκόνες τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀποδεικνύοντες καί βεβαιοῦντες τοιοῦτοτρόπως ὅτι ἡ προσδοκία ἐνός κόσμου εἰρήνης, δικαιοσύνης καί ἀγάπης δέν εἶναι οὐτοπία, ἀλλήλᾳ *ἑλπιζομένων ὑπόστασις*» (Ἐβρ. ια΄ 1), δυνατή μέ τήν χάριν τοῦ Θεοῦ καί τόν πνευματικόν ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου» (Ἡ ἀποστολή). Ἐπομένως ἡ κοινωνική δρᾶση τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πο-

λυεπίπεδη· ἀποβλέπει στή μεταμόρφωση τοῦ κόσμου μέ τή συμμετοχή τῶν χριστιανῶν στά κοινωνικά προβλήματα καθὼς καί στόν ἀγῶνα τους γιά τήν ἐπικράτηση τῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων. Συγχρόνως, ἐμπνέεται ἀπό τά παραδείγματα τῶν Ἀγίων τῆς Ὁρθοδοξίας γιά νά ἀναδείξει τίς οἰκουμενικές ἀρετές τῆς ἀγάπης τῆς δικαιοσύνης, τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας καί τοῦ σεβασμοῦ πρὸς κάθε ἀνθρώπινο πρόσωπο.

Τό βίωμα τῆς λειτουργίας μετά τή Λειτουργία φωτίζει τή δρᾶση πού ἀπαιτεῖται νά ἀναλάβουν οἱ χριστιανοί γιά τή θεραπεία τῶν μεγάλων παγκόσμιων προβλημάτων, σύμφωνα μέ τά κείμενα τῶν Πατέρων τῆς Συνόδου τῆς Κρήτης. Μέ γνώμονα τήν παραβο-

Ἀποψη τῆς Αἵθουσας τῶν Συνεδριάσεων τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στίς ἐγκαταστάσεις τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης (Κοιμητάρι, Ἰούνιος 2016)

λή τοῦ Κυρίου γιά τήν «Τελική Κρίση» (Μτθ. 25,31-46), ἀποκαλύπτεται ὅτι ἡ ἀποστολή τῶν χριστιανῶν συμπορεύεται μέ τήν κοινωνική μαρτυρία καί τόν ἀγῶνα γιά τήν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης. Γι' αὐτό τό λόγο στά κείμενα τῆς Συνόδου καταδικάζονται μέ θάρρος καί ταυτόχρονα μέ σκληρό λόγο ὁ πόλεμος, ἡ τρομοκρατία, οἱ διωγμοί, οἱ δολοφονίες θρησκευτικῶν μειονοτήτων καί ἡ ἄσκηση βίας πρὸς κάθε ἄνθρωπο. Ἀντίθετα, προτρέπονται οἱ χριστιανοί νά ἐργασθοῦν γιά τήν εἰρήνη σέ κάθε ἐπίπεδο. «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ

σελ. 129-131.

10. Ἀναστασίου Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων, *Ἑραποστολή στά ἴχνη τοῦ Χριστοῦ*, ἔκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήνα 2007,

καθῆκον αὐτῆς νά ἐπικροτῇ πᾶν ὅ,τι ἐξυπηρετεῖ πράγματι τήν εἰρήνην (Ρωμ. ιδ' 19) καί ἀνοίγει τήν ὁδόν πρὸς τήν δικαιοσύνην, τήν ἀδελφосύνην, τήν ἀληθῆ ἐλευθερίαν καί τήν ἀμοιβαίαν ἀγάπην μεταξύ ὁλῶν τῶν τέκνων τοῦ ἐνός οὐρανίου Πατρός, ὡς καί μεταξύ ὁλῶν τῶν ἡλῶν τῶν ἀποτελοῦντων τήν ἐνιαίαν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν. Συμπάσχει δέ μεθ' ὁλῶν τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου στεροῦνται τῶν ἀγαθῶν τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης» (Ἡ ἀποστολή).

Στή συνάφεια αὕτη γίνεται ἰδιαίτερος λόγος γιά τή φτώχεια, τήν κοινωνική ἀδικία, τήν οἰκονομική κρίση, τίς κοινωνικές διακρίσεις, τόν πόνο καί τήν πείνα πού μαστίζει τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πλῆθους τοῦ πλανήτη. Σύμφωνα μέ τή Σύνοδο, οἱ καταστάσεις αὐτές εἶναι συνέπεια μιᾶς ἀχαλίνωτης παγκοσμιοποίησης τῆς οἰκονομίας. Ὡστόσο, οἱ Πατέρες δέν ἀποσιωποῦν καί τήν εὐθύνη τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἀπέναντι σέ αὕτη τήν κατάσταση. Ὅμως ἡ βαθύτερη αἰτία τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξιακῆς παραμόρφωσης ἀπό τό ἀγαθό καί ἡ ρίζα ἀνάπτυξης τοῦ κακοῦ ἐντοπίζεται στόν ἀνθρώπινο ἐγωκεντρισμό.

Τό ἐνδιαφέρον τῶν Συνοδικῶν Πατέρων δέν ἐμμένει στήν ἀπλή διαπίστωση καί περιγραφή τοῦ προβλήματος. Προχωρᾷ βαθύτερα μέ στόχο τόν ἐντοπισμό λύσεων στά ὅρια πάντοτε τῆς ἐκκλησιαστικῆς δράσης. Ὡτοι, δίδεται ἰδιαίτερη προσοχή στό γεγονός ὅτι «ἀείποτε ἡ ἐκκλησιαστική φιλάνθρωπία δέν περιωρίζετο ἀπλῶς εἰς τήν περιστασιακήν ἀγαθοεργίαν πρὸς τόν ἐνδεῆ καί τόν πάσχοντα, ἀλλᾶ ἀπέβληπε καί εἰς τήν ἀπάλειψιν τῶν αἰτίων, τά ὁποῖα δημιουργοῦν τά κοινωνικά προβλήματα» (Ἐγκύκλιος). Γι' αὐτό ἡ Σύνοδος καλεῖ τοὺς χριστιανούς νά συνεργασθοῦν μέ Ὁργανισμούς καί κάθε ἀνθρώπο καλῆς θελήσεως γιά τή θεραπεία τῶν παγκόσμιων προβλημάτων καί τήν ἐπικράτηση τῆς δικαιοσύνης καί τῆς ἀληθινηγῆς στόν πλανήτη. «Τά δῶρα τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης ἐξαρτῶνται καί ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης συνεργίας» (Ἡ ἀποστολή), ἐνῶ οἱ χριστιανοί δέν πρέπει νά ἡσυχάζουν ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου (Ἐφ. 2,14).

Ἐπιπροσθέτως, ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος ἀναφέρει καί στά μεγάλα καί ἐπικάира ζητήματα πού ἀντιμετωπίζουν πολλῆς χώρας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τῆς Βόρειας Ἀφρικῆς, τῆς Εὐρώπης καί ὁπωςδήποτε καί ἡ Ἑλλάδα· τό προσφυγικό καί τό μεταναστευτικό θέμα. Ἀπέναντι σέ τούτη τήν κατάσταση προτρέπει τοὺς χριστιανούς νά βλέπουν στό πρόσωπο κάθε ξένου τόν ἴδιο τόν Χριστό¹¹. Αὕτη ἡ στάση χαρακτηρίζεται ἀπό βαθειά ἀξιοπρέπεια καί σεβασμό πρὸς κάθε πρόσφυγα ἢ μετανάστη· καλεῖ σέ ψυχική καί οἰκονομική συμπαράσταση πρὸς τοὺς κοπιῶντες καί πεφορτισμένους ξένους, ἀποκλείοντας ταυτόχρονα ρατσιστικά ἰδεολογήματα καί ξενοφοβικές συμπεριφορές. Γι' αὐτοὺς ἡ Ἐγκύκλιος ζητάει μέ προφητική συνείδηση ἀπό «ὅλους τοὺς ἐμπλεκόμενους, ἀνεξαρτήτως θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, νά ἐργάζονται διὰ τήν καταλλήλην καί διὰ τόν σεβασμόν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, πρωτίστως δέ διὰ τήν προστασίαν τοῦ θείου δώρου τῆς ζωῆς. Πρέπει ὁ πόλεμος καί ἡ αἱματοχυσία νά τερματισθοῦν, νά ἐπικρατήσῃ ἡ δικαιοσύνη, ὥστε νά ἐπανέλθῃ ἡ εἰρήνη καί νά καταστῇ ἐφικτὴ ἡ ἐπιστροφή τῶν ἐκδιωχθέντων εἰς τὰς πατρογονικάς αὐτῶν ἐστίας» (Ἐγκύκλιος).

Ἐξάλλου ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας στόν κόσμο ἀναπόφευκτα συνδέεται καί μέ τό φιλάνθρωπικό ἔργο τῶν χριστιανῶν. Ἡ ἐλεημοσύνη ἐπιθυμεῖ νά θεραπεύσῃ τίς πάσης φύσεως ἀνθρώπινες πληγές καί τόν πόνο· ἔτσι ἀποτελεῖ μιά μορφή ἀποστολῆς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ περιθωρίου. Ὅμως χρειάζεται νά ὑπογραμμισθῇ ὅτι ἡ χριστιανική φιλάνθρωπία δέν ἀποσκοπεῖ σέ καμία περίπτωση στήν «ἐξαγορά» καί τήν ἔνταξη ἀτόμων ἀπό ἀσθενέστερες κοινωνικές ομάδες στήν Ἐκκλησία. Ἐπιπλέον, ἡ κοινωνική διακονία δέν ἀποτελεῖ ἓνα μέσο προπαγάνδας ἢ προσηλυτισμοῦ καί σέ καμία περίπτωση δέν παραβιάζει τήν ἀνθρώπιν ἐλευθερία. «Ἡ ἀποστολή αὕτη (ἐνν. τῶν χριστιανῶν) πρέπει νά ἐκπληροῦται ὄχι ἐπιθετικῶς, ἀλλ' ἐλευθέρως, ἐν ἀγάπῃ καί ἐν σεβασμῷ πρὸς τήν πολιτιστικήν ταυτότητα ἀτόμων καί ἡλῶν» (Ἐγκύκλιος). Τό κῆλεσμα τῆς Συνόδου γιά τήν ἀπλόχερη

11. Πρβλ. τό Ἀσματικόν τοῦ Ὁρθρου τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ἡ.κ. πλ. α': «δός μοι τοῦτον τόν ξένον, τόν ἐκ βρέφους ὡς ξένον

νον ξενωθέντα ἐν κόσμῳ· [...] δός μοι τοῦτον τόν ξένον, ὅστις οἶδεν ξενίζειν τοὺς πτωχοὺς τε καί ξένους».

καὶ ἀξιοπρεπή συμπαράσταση στὶς βιοτικές ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων τοῦ Γ' καὶ τοῦ Δ' κόσμου εἶναι ξεκάθαρο. Ἡ διακονία τῶν χριστιανῶν μαρτυρεῖ τὴν ἐν Χριστῷ ἀγάπην πρὸς τὸν πᾶν ὄν. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ Ἐκκλησία θεραπεύει ἔμπρακτα τὸ κοινωνικὸ κακὸ, μεταφέροντας *urbi et orbi* τὴν ἀγάπην τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ πού βιώνουν τὰ μέλη της.

Στὰ πλῆθυσια αὐτὰ καὶ ἀκολουθώντας τίς ἐπιταγές τῶν καιρῶν, ἡ Σύνοδος ἀναφέρεται στὴν οἰκολογικὴ καταστροφή¹². Οἱ ἐνέργειες καὶ οἱ λόγοι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου ἔχουν ἀναδείξει αὐτὸ τὸ θέμα στοὺς κόλπους τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Στὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδο ἡ ἡθικὴ διάσταση τοῦ θέματος δηλώνεται μὲ ἐνάργεια. «Ἡ οἰκολογικὴ κρίσις, ἡ ὁποία συνδέεται πρὸς τὰς κλιματολογικὰς ἀλλοματὰς καὶ τὴν ὑπερθέρμανσιν τοῦ πλανῆτου, καθιστᾷ ἐπιτακτικόν τὸ χρέος τῆς Ἐκκλησίας ὅπως συμβάλῃ, διὰ τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς πνευματικῶν μέσων, εἰς τὴν προστασίαν τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς ἀνθρωπίνης ἀπληστίας. Ἡ ἀπληστία διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν ὁδηγεῖ εἰς τὴν πνευματικὴν πτώχευσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ περιβάλλοντος» (Ἡ ἀποστολή).

Τὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι καθοριστικὸ γιὰ τὴν οἰκουμενικὴ ἐργασία τῆς Ἐκκλησίας, γιατί ἡ ἀποστολή της «δὲν περιορίζεται μόνον στὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ περιλαμβάνει καὶ τὸ φυσικὸ περιβάλλον, μὲ ἅλλα λόγια ὁλόκληρη τὴ φύση»¹³. Ἡ θεολογικὴ παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας ἀναδεικνύει τὴν ἱερότητα τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ὡς δημιουργήμα «λίαν καλῶς» ἀπὸ τὸν Θεό. Συγχρόνως, προβάλλει τὸ καθήκον τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐργασθῇ μαζί μὲ τὸν Παράκλητο, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, γιὰ νὰ ἐξαγιάσῃ ὁλόκληρη τὴν κτίση. «Ἡ ἐπανεύρεση τῆς διαστάσεως τῆς ἱερότητας τῆς φύσεως, τῆς ἀρχικῆς ἁρμονίας της μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύση, ἀποτελεῖ ἀποφασιστικὴ συμβολὴ στὴν

ἐπίτευξιν τῆς παγκόσμιας κοινωνίας»¹⁴. Ὡς μὴ ἡσυχάζομε ἀλλήλων ὅτι ἐντὸς τῆς μυστηριακῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐξαγιάζονται ὅλα τὰ ὑλικά στοιχεῖα πού χρησιμοποιοῦνται ὡς τύπος καὶ σύμβολο ὁλόκληρης τῆς κτίσεως¹⁵.

Στὴ συνάφεια αὕτη ἀνήκει καὶ ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι στὶς προκλήσεις πού ἀντιμετωπίζει ὁ σύγχρονος κόσμος λόγῳ τῶν ραγδαίων ἐξελίξεων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας. Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἀναγνωρίζει μὲ καθαρότητα ἔκφρασης τὴν ἀναμφισβήτητη χρησιμότητα καὶ ἀναγκαιότητα τῆς ἐπιστημονικῆς προόδου καὶ εὐχεται νὰ εἶναι πάντα πρὸς ὄφελος τοῦ ἀνθρώπου. Βέβαια δὲ διστάζει νὰ σημειώσῃ καὶ τοὺς κινδύνους ἀπὸ τὴν ἀνεξέλεγκτη καὶ ἀλόγιστη χρῆσιν τῆς βιοτεχνολογίας καὶ τῆς βιοεπιστήμης. Γι' αὐτὸ, ὁ λόγος τῶν Πατέρων τῆς Συνόδου, δίκως νὰ στέκεται ἐμπόδιο τὴν τεχνολογικὴ ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν πρόοδον, μαρτυρεῖ τὴν ὀρθόδοξον θέσιν περὶ βιοηθικῆς.

«Ἡ ὀρθόδοξος βιοηθικὴ προβάλλει, ἀπέναντι εἰς θύραθεν αὐτονόμους καὶ συρρικνωτικὰς ἀνθρωπολογικὰς θεωρήσεις, τὴν κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν αἰώνιον προορισμὸν αὐτοῦ. Συμβάλλει οὕτως εἰς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς φιλοσοφικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς συζητήσεως τῶν βιοηθικῶν θεμάτων διὰ τῆς βιβλικῆς ἀνθρωπολογίας καὶ τῆς πνευματικῆς ἐμπειρίας τῆς Ὁρθοδοξίας» (Ἐγκύκλιος). Ἐπομένως ἡ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας μέσα ἀπὸ τὴν πλούσια καὶ ἁγιοπνευματικὴ ἐμπειρία της προσφέρεται μὲ σεβασμὸ ἀπέναντι στὶς ἐπιστημονικὰς κατακτήσεις: ὁ ἄνθρωπος ἀπαιτεῖται νὰ ἐξημερώσῃ τὴν τεχνολογίαν πρὸς ὄφελος τῆς ἐλευθερίας του.

3. Ὁ διαχριστιανικὸς καὶ ὁ διαθρησκευτικὸς διάλογος ὡς γεγονός ἱεραποστολικῆς μαρτυρίας. Τὸ ἀντίδοτο στὸν θρησκευτικὸ φανατισμὸ καὶ τὸν φονταμενταλισμὸ.

12. Σχετικὰ μὲ τὸ ρόλο τῆς θρησκείας καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπέναντι στὸ σύγχρονον οἰκολογικὸ πρόβλημα βλ. Χρ. Ἀρβανίτη, «Ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξίαν τοῦ ἀνθρωποπολιτισμοῦ στὴν ὀρθοπραξίαν τοῦ οἰκοπολιτισμοῦ. Ὁ ρόλος τῆς θρησκείας» στὸ <http://www.academia.edu/14438502> (τελευταία προσπέλαση 15-9-2016).

13. Ἡλ. Βουλγαράκη, *Ἱεραποστολή. Δρόμοι καὶ δομές*, σελ. 83, ὅπου μπορεῖ νὰ συναντήσῃ κανεὶς τὴν πλούσια θεολογικὴ ἀνάληψιν ἐπὶ τοῦ θέματος.

14. Ἀναστασίου Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων, *Παγκοσμιότητα καὶ Ὁρθοδοξία*, ὁ.π., σελ. 52.

15. Ὁ.π., σελ. 53.

Ἡ Ἀγία καί Μεγάλη Σύνοδος ἀνέδειξε μέσα ἀπό τά κείμενά της ἄλλη μιὰ μορφή ἱεραποστολικῆς μαρτυρίας: τή συμμετοχή τῆς Ἐκκλησίας στούς διαχριστιανικούς καί διαθρησκειακοὺς διαλόγους. Στὴν Ἐγκύκλιο πρὸς τὸ Ὁρθόδοξο πλήρωμα παρουσιάζεται τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ὁρθοδοξίας γιὰ τοὺς χριστιανούς «οἱ ὁποῖοι διέκοψαν τὴν μετ' αὐτῆς κοινωνίαν» καί ταυτόχρονα βεβαιώνεται ἡ οἰκουμενικὴ εὐθύνη τῶν Ὁρθοδόξων. Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ φανερώνεται ἔμπρακτα μέ τῆ συμμετοχῇ τῶν Ὁρθοδόξων στὸ διάλογο μέ τίς ἄλλες Ἐκκλησίες – Ὁμολογίες.

Σύμφωνα μέ τά κείμενα τῆς Συνόδου καί πρὸς ἀποφυγὴν κάθε παρεξήγησης, ἡ συμμετοχή αὐτὴ ἀποσκοπεῖ: α) «νὰ γνωρίζει ὁ λοιπὸς χριστιανικὸς κόσμος ἀκριβέστερα τὴ γνησιότητα τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως, τὴν ἀξία τῆς πατερικῆς διδασκαλίας, τὴ

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος Β΄ συμμετέχων στὶς ἐργασίες τῆς Συνόδου. Ἀριστερὰ στὸ πλάνο διακρίνεται ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Δανιήλ

ἡ λειτουργικὴ ἐμπειρία καί τὴν πίστη τῶν Ὁρθοδόξων» (Μήνυμα), β) νὰ «δίδει διὰ τοῦ διαλόγου δυναμικὴν μαρτυρίαν τοῦ πληρώματος τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας καί τῶν πνευματικῶν αὐτῆς θησαυρῶν πρὸς τοὺς ἐκτός αὐτῆς, μέ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν προηίανσιν τῆς ὁδοῦ τῆς ὁδηγούσης πρὸς τὴν ἐνότητα» (Σχέσεις) καί γ) στὴν ἐργασία «πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος μετὰ τῶν ἄλλων Χριστιανῶν ἐν

τῇ Μιᾷ, Ἀγίᾳ, Καθολικῇ καί Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ» (Σχέσεις).

Ἡ συμμετοχή τῶν Ὁρθοδόξων στοὺς διαχριστιανικούς διαλόγους ὅπωςδήποτε δὲν ἀποτελεῖ θεολογικά κάτι καινούριο. Πολὺ περισσότερο δὲν τυγχάνει «ξένη πρὸς τὴν φύσιν καί τὴν ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἀποτελεῖ συνεπῆ ἔκφρασιν τῆς ἀποστολικῆς πίστεως καί παραδόσεως, ἐντὸς νέων ἱστορικῶν συνθηκῶν» (Σχέσεις). Ἡ Ὁρθοδοξία πρωτοστάτησε στὴν ἔναρξη τῆς οἰκουμενικῆς κίνησης στὶς ἀρχές τοῦ περασμένου αἰῶνα καί συμμετέχει ἀδιάκοπα μέχρι σήμερα στοὺς διάφορους διαλόγους μέ τίς ἄλλες Ἐκκλησίες-Ὁμολογίες¹⁶. Ἡ Σύνοδος τῆς Κρήτης καλεῖ ὅλες τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες νὰ συμμετάσχουν ἀπὸ κοινοῦ στοὺς διαχριστιανικούς διαλόγους γιὰ νὰ δοθεῖ δυναμικὰ ἡ ὀρθόδοξη μαρτυρία καθὼς καί γιὰ νὰ «μὴ παρακωλύηται ἡ ὁμόφωνος μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ» (Σχέσεις). Μάλιστα, γίνεται ἰδιαίτερο κάλεσμα κοινῆς δράσης ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων στὶς περιοχές τῆς Ὁρθόδοξης διασπορᾶς, ὥστε νὰ ὑπάρχει «κοινὴν ἐκπροσώπησιν πάντων τῶν ὀρθοδόξων ἐναντι τῶν ἑτεροδόξων» (Ἡ Ὁρθόδοξος)¹⁷ καί νὰ κατατίθεται πληρέστερα ἡ μαρτυρία τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Βέβαια οἱ Συνοδικοὶ Πατέρες δὲν ἀποσιωποῦν τὸ γεγονός ὅτι ἡ πορεία τῶν διαλόγων δὲν εἶναι εὐκόλη υπόθεση. Ὅπωςδήποτε ὑφίστανται πολλὰ πλεονεκτήματα καὶ ἀνακύπτουν ποικίλα ἐκκλησιολογικὰ προβλήματα καί σημαντικὲς ἐρμηνευτικὲς ἀποκλίσεις κατὰ τὴν πορεία τῶν διαλόγων. Συνάμα διάφορα ἄλλα θεολογικὰ κωλύματα ἀποτρέπουν τὴν ὁμαλὴ ἐξέλιξη τῶν διαλόγων. Ἐπιπροσθέτως, οὐκ ὀλίγες φορές προκύπτουν προβλήματα προσηλυτιστικῶν ἐπιθέσεων, προπαγάνδας, μεθόδων οὐνίας καθὼς καί πράξεις ὁμολογιακοῦ ἀνταγωνισμοῦ (εἰδικὰ στὸ χῶρο τῆς ἱεραποστολῆς), τά ὁποῖα σαφέστατα καταδικάζονται ἀπὸ τὴ Σύνοδο.

Σέ αὐτά τά πλαίσια διευκρινίζεται μέ ἀμεσότητα

16. Ἐνδεικτικὰ βλ. Β. Σταυρίδης, *Ἱστορία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως*, ἔκδ. Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, Θεσσαλονίκη 1984, σσ. 573.

17. Ι. Βρια - Π. Βασιλειάδης, *Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ Μαρτυρία*, ἔκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1989, σελ. 99 κ.ἐξ.

στά συνοδικά κείμενα, προλαμβάνοντας φονταμενταλιστικές ἐνστάσεις, ὅτι ἡ συμμετοχή στοῦ διαχριστιανικοῦ διάλογου δέ σημαίνει προδοσία τῆς πίστεως. Σέ καμία περίπτωση δέν περιλαμβάνει συμβιβασμούς σέ θέματα δόγματος καὶ ἀδιαμφισβήτητα δέν ὑποκρύπτει καμία διομολογιακή ἔνωση καὶ οὐδεμία διαμυστηριακή κοινωνία (intercommunion). Ἡ ἐπικοινωνία καὶ ἡ συνεργασία τῶν Ὁρθοδόξων μέ τίς ἄλλες Ἐκκλησίες-Ὁμολογίες γίνονται «ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας καὶ τῶν κανονικῶν κριτηρίων τῆς ἤδη διαμεμορφωμένης ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως [...] καὶ δέν στηρίζεται μόνον εἰς τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις τῶν διεξαγόντων τοὺς διαλόγους, ἀλλ' ἀπεκδέχεται πρωτίτως τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου, εὐχνηθέντος "ἵνα πάντες ἐν ὧσιν"» (Ιω. 17, 21)» (Σχέσεις).

Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος προβάλλει καὶ τὴ μεθοδολογία τοῦ σύγχρονου διαλόγου μέ βάση τίς ἀρχές καὶ τίς προϋποθέσεις τῆς ὀρθόδοξης παράδοσης. Ἕνας ὑγιής καὶ εἰλικρινής διάλογος ἀπαιτεῖται νά διέπεται ἀπὸ τίς ἀρχές τῆς νηφαλιότητας καὶ τοῦ ἀληθοσεβασμοῦ. Μέ βάση αὐτές τίς προϋποθέσεις δύναται νά ὁδηγήσει –στὴν ἀναγκαία στίς μέρες μας– διαχριστιανική συνεργασία σέ κοινωνικῆς φύσεως θέματα. Τά παγκόσμια καὶ τοπικά προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ ἀνθρωπότητα σήμερα τὴν ὁδηγοῦν σέ ἀδιέξοδα καὶ ἀπελπισία. «Ἐπ' αὐτῆς τῆς βάσεως εἶναι ἀπαραίτητον νά ἀναπτυχθῇ πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις ἡ διαχριστιανική συνεργασία διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου, αὐτονοήτως δέ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ τῆς εἰρήνης, οὕτως ὥστε αἱ εἰρηνευτικαὶ προσπάθειαι ὄλων ἀνεξαιρέτως τῶν Χριστιανῶν νά ἀποκτοῦν μεγαλύτερον βάρος καὶ δύναμιν» (Ἡ ἀποστολή). Ἐπομένως, ἀπέναντι στοῦν κατακερματισμένο καὶ διαιρεμένο σύγχρονο πλανήτη, οἱ Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες μποροῦν νά δώσουν τὴ μαρτυρία τῆς ἀλληλεγγύης, τοῦ ἀληθοσεβασμοῦ, τῆς ἀδελφοσύνης, τῆς συμπόρευσης σέ κοινωνικῆς φύσεως ζητήματα καθὼς καὶ τό παράδειγμα τῆς καταλλαγῆς.

Ἄς ἔχουμε ὑπόψη ὅτι ἡ διακονία τῆς συμφιλίωσης τοῦ κόσμου ἀποτελεῖ ἐντολή τοῦ Θεοῦ (Μτθ. 5, 9). Ἡ ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας εἶναι οἰκουμενική

καὶ ἐργάζεται ἀδιαλείπτως γιὰ τὴ σωτηρία ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ γιὰ τὴ γνώση τῆς ἀλήθειας τοῦ Θεοῦ (Α' Τιμ. 2,4). Ἡ Ὁρθοδοξία ἔχοντας γνώση τῶν προβλημάτων καὶ τῶν προκλήσεων τῆς σημερινῆς ἐποχῆς καὶ ἀκολουθώντας τὰ ἴχνη τῶν Ἀποστόλων συνεχίζει τὴ μαρτυρία τῆς στοῦν διαιρεμένο χριστιανικό κόσμο. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μέσῳ τῆς διαχριστιανικῆς συνεργασίας καὶ τοῦ διαχριστιανικοῦ διαλόγου «δίδει δυναμικὴν μαρτυρίαν τοῦ πληρώματος τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας καὶ τῶν πνευματικῶν αὐτῆς θησαυρῶν πρὸς τοὺς ἐκτός αὐτῆς, μέ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν προλεῖανσιν τῆς ὁδοῦ τῆς ὁδηγούσης πρὸς τὴν ἐνότητα» (Σχέσεις).

Ἐπιπροσθέτως, τό ἱεραποστολικό καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἀποτυπώνεται στά κείμενα τῆς

Ἀπὸ τὸ Συλλεῖτουργο τῶν Προκαθημένων, ποὺ πραγματοποιήθηκε τὴν Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς στοῦν Ἱερό Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ στὸ Ἡράκλειο

Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ἐπικεντρώνεται σ' ἓνα ἄλλο σημαντικό παγκόσμιο πρόβλημα· στὴ βία ποὺ ἀσκεῖται στοῦ ὄνομα τῆς θρησκείας καθὼς καὶ σέ κάθε μορφή θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ καὶ φονταμενταλισμοῦ. Στὴ σύγχρονη ἐποχή ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς βρῖσκει πρόσφορο ἔδαφος νά ἀναπτυχθεῖ σέ πολλὰ σημεία τοῦ πλανήτη, ὅπως σέ ὀρισμένες χώρες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τῆς Βόρειας Ἀφρικῆς, σέ διάφορες περιοχές τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς καθὼς καὶ στὴ χώρα μας. Ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς δέν ἔχει καμία σχέση μέ τὴν ἀγωνιστικότητα γιὰ τὴ μετάδοση τῆς πίστεως. Πολλές φορές ἀποτελεῖ τό ἐνδυμα γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση ποικίλων πολιτικῶν καὶ γεωστρατηγικῶν σκοπιμοτήτων. Ὁ

φανατισμός στον θρησκευτικό κόσμο δέ γνωρίζει όρια και μπορεί να έχει ως θύματα ανθρώπους άλλων θρησκειών ή και πρόσωπα θρησκευτικά αδιάφορα, άγνωστοίς και άθεους. Η πρόσφατη (των τελευταίων δεκαετιών) έξαρση του θρησκευτικού φονταμενταλισμού απειλεί την κοινωνική ειρήνη και την αρμονική συμβίωση των λαών σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο. Η θρησκευτική θεμελιοκρατία (φονταμενταλισμός) δημιουργεί τις ψευδείς έντυπώσεις ότι αποτελεί χαρακτηριστικό του θρησκευτικού φαινομένου. Ωστόσο, όπως υπογραμμίζεται από τη Σύνοδο, αποτελεί ένα χαρακτηριστικό νοσηρής θρησκευτικότητας.

Τό ζητούμενο λοιπόν είναι μέ ποιούς τρόπους μπορεί να προληφθεί και να θεραπευτεί τό φαινόμενο της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας μέ τά έντονα θεμελιοκρατικά (φονταμενταλιστικά) χαρακτηριστικά της. «Ο άλλης χριστιανός, κατά τό πρότυπον του σταυρωθέντος Κυρίου, θυσιάζεται και δέν θυσιάζει, και διά τόν λόγον αυτόν είναι ό αυστηρότερος κριτής του όποθενδήποτε προερχομένου φονταμενταλισμού» (Εγκύκλιος). Επομένως ή Σύνοδος θέτει τά όρια προς άποφυγή κάθε είδους φονταμενταλιστικών ενεργειών από τους Όρθόδοξους.

Η γνωριμία μεταξύ των ανθρώπων άλλων θρησκειών και ή οίκοδομή της άλληλοεμπιστοσύνης αποτελούν χαρακτηριστικά για την αρμονική συμβίωση σ' έναν πολυθρησκευτικό και πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Ο διαθρησκευτικός διάλογος οδηγεί στη σύναψη ύγιών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων διαφόρων θρησκειών. Ένας τέτοιος διάλογος μεταξύ των θρησκειών βοηθάει στην άλληλοκατανόηση και τη συνεργασία των μελών των μεγάλων και ζωντανών θρησκευμάτων άπέναντι στα παγκόσμια προβλήματα που ταλανίζουν τόν πλανήτη.

Η Όρθόδοξη Εκκλησία συμμετέχει στο διαθρησκευτικό διάλογο και προσπαθεί να καλλιεργήσει τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της άμοιβαίας εμπιστοσύνης, την επικράτηση της ειρήνης και της θρησκευτικής συμφιλίωσης. Οί προϋποθέσεις αυτές της

διαθρησκευτικής συνεννόησης δύναται να αποτελέσουν τό αντίδοτο άπέναντι στη νοσηρή θρησκευτικότητα, προβάλλοντας την ύγιή συνεργασία των θρησκευόμενων ανθρώπων. Ωστόσο και αυτή ή μορφή διαλόγου όφείλει να διέπεται από τις αρχές της νηφαλιότητας και του άλληλοσεβασμού, «διά την ειρηνικήν συνύπαρξιν και κοινωνικήν συμβίωσιν των λαών, χωρίς τουτο να συνεπάγεται οίονδήποτε θρησκευτικών συγκρητισμόν» (Άποστολή). Για άκόμη μία φορά απαιτείται να επαναλάβουμε ότι ή Όρθόδοξη Εκκλησία δέν προδίδει την ιδιαίτερη ταυτότητά της και δέν υποχωρεί από την πίστη της κατά τη διάρκεια των διαθρησκευτικών διασκέψεων· άλλά ούτε βέβαια καλλιεργεί την καχυποψία και την επιθετικότητα στις σχέσεις μέ τους ανθρώπους των άλλων θρησκειών. Ο λόγος της άκολουθεί τό παράδειγμα του Κυρίου και χαρίζει την ειρήνη στην Οίκουμένη.

Οί Χριστιανικές Εκκλησίες άλλά και τά μεγάλα ζωντανά θρησκεύματα του πλανήτη περιέχουν στις πλούσιες παραδόσεις τους άμπολλά στοιχεία που προάγουν την πανανθρώπινη προσέγγιση. Τό ζητούμενο είναι ή επικράτηση της παγκόσμιας ειρήνης και ή θεραπεία των νοσηρών θρησκευτικών φαινομένων. Η Άγία και Μεγάλη Σύνοδος μέ συνοπτικό τρόπο μεταφέρει σχετικά μέ αυτό τό θέμα τά λόγια ενός μεγάλου σύγχρονου Όρθόδοξου ιεραποστόλου, του νυν Αρχιεπισκόπου Αθηνών Άναστασίου¹⁸: «Τό λάδι του θρησκευτικού βιώματος πρέπει να χρησιμοποιείται για να έπουλώνει πληγές και όχι για να άναζωπυρώνει τη φωτιά των πολεμικών συρράξεων» (Μήνυμα). Η μαρτυρία της Όρθόδοξης Εκκλησίας μέσα από τη πλούσια θεολογική παράδοση και την άσκητική της έμπειρία στον κόσμο λειτουργεί ως «τό έλαιον της πίστεως που πρέπει να χρησιμοποιείται διά να άπαλύνη και να θεραπεύη τας παιδιας πληγάς των άλλων και όχι να άναρριπίζει νέας έστίας μίσους» (Εγκύκλιος).

ή συνέχεια στο έπόμενο τεύχος

18. Βλ. Άναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων, *Συνύπαρξη. Ειρήνη, φύση, φτώχεια, τρομοκρατία, άξίες. Θρησκευτολογική θεώρηση*, έκδ. Άρμός, Άθήνα 2015, σελ. 154.

Ἀποστολική Διακονία

80 Χρόνια Ἱεραποστολικῆς, Κατηχητικῆς,
Ἐκδοτικῆς καί Πολιτιστικῆς μαρτυρίας στὸν κόσμον

Τὸ ἀναμνηστικὸ φεγιὲ τῶν ΕΛΤΑ, διαστάσεων 79X90 mm τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει ἓνα γραμματόσημο 35X45 mm. Τὴν εἰκόνα τῆς Ἀγίας Ἑλένης φιλοτέχνησε ὁ Ἀγιογράφος κ. Γιαννοῦλης Λυμπερόπουλος καὶ τὴν καλλιτεχνικὴ φωτοστοιχειοθεσία τοῦ φεγιέ ἐπιμελήθηκε ἡ κ. Ἀνθούλα Λύγκα

Ἡ Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἰδρύθηκε τὸ ἔτος 1936 καὶ μεριμνᾷ γιὰ τὴν ὁργάνωση, τὸν προγραμματισμὸ, τὴν ἐκτέλεση καὶ ὑποστήριξη τοῦ ἱεραποστολικοῦ, κατηχητικοῦ, ἐκδοτικοῦ, ἐν γένει μορφωτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπλήρωσης τῶν 80 χρόνων λειτουργίας τοῦ Ὄργανισμοῦ, τὴν Πέμπτη 11 Μαΐου 2017, τὰ ΕΛΤΑ κυκλοφόρησαν ἀναμνηστικὴ Σειρά Γραμματοσήμων ἀφιερωμένη στὸ συγκεκριμένο γεγονός. Ἡ Σειρά ἐμπλουτίστηκε κατὰλληλα καὶ μὲ τὴ διάθεση παράγωγων φιλοτελικῶν προϊόντων, πού ἀποτελοῦνται ἀπὸ Λεύκωμα, Φακέλους Πρώτης Ἡμέρας Κυκλοφορίας καὶ Εἰδικὸ Ἀναμνηστικὸ Φάκελο μὲ Μετάλλιο ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Νομισματοκοπεῖο.

Ἡ παρουσίαση τοῦ ἐπετειακοῦ ὑλικοῦ πού κυκλοφορήθηκε ἀπὸ τὰ ΕΛΤΑ, πραγματοποιήθηκε κατὰ τὴ διάρκεια ἐπίκαιρης ἐκδήλωσης ἡ ὁποία ἐγίνε στὸ Συνοδικὸ Μέγαρο. Στὴν ἐκδήλωση τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο Β΄, ἐκπροσώπησε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μεθώνης κ. Κλήμης, Ἀρχιγραμματέας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Παρέστησαν, ἐπίσης, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Σαλῶνων κ. Ἀντώνιος, Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν, ἐκπρόσωποι πολιτικῶν κομμάτων καὶ ὁ Δήμαρχος Ἀγίας Βαρβάρας κ. Γιώργος Καπλάνης. Ἐκ μέρους τῶν ΕΛΤΑ παρέστησαν, ὁ Διευθύνων Σύμβουλος κ. Γιάννης Ζαρολιάγκης, ὁ Πρόεδρος τῆς Πανελληνίας Ὁμοσπονδίας Σωματείων Ταχυδρομικῶν – ΠΟΣΤ κ. Γιώργος Βασιλόπουλος, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς Ἐπιχειρησιακῶν Λειτουργιῶν κ. Σάββας Δάνδολος, ὁ Γενικὸς Ἐμπορικὸς Διευθυ-

ντής κ. Σπύρος Σιάνος, ό Γενικός Διευθυντής Έπιχειρησιακής Μονάδας Ήλεκτρικής Ενέργειας κ. Άγγελος Πρωτοψάλτης, ό Γενικός Διευθυντής Άνθρώπινου Δυναμικού κ. Γιάννης Βερίγος καί πολλή στελέχη. Στην έκδήλωση, επίσης, παραβρέθηκαν οί κληρικοί καί λαϊκοί εργαζόμενοι στίς Έγηρεσίες τής Έρεās Συνόδου, τής Έκκλησιαστικής Κεντρικής Έγηρεσίας Οικονομικών (ΕΚΥΟ) καί τής Άποστολικής Διακονίας.

Τήν άναμνηστική Σειρά τών Γραμματοσήμων καθώς καί τών υπόλοιπων συλλεκτικών προϊόντων, παρουσίασαν στό κοινό ή Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου τών ΕΛΤΑ κ. Εύφροσύνη Σταυράκη καί ό Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Φαναρίου κ. Άγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τής Άποστολικής Διακονίας.

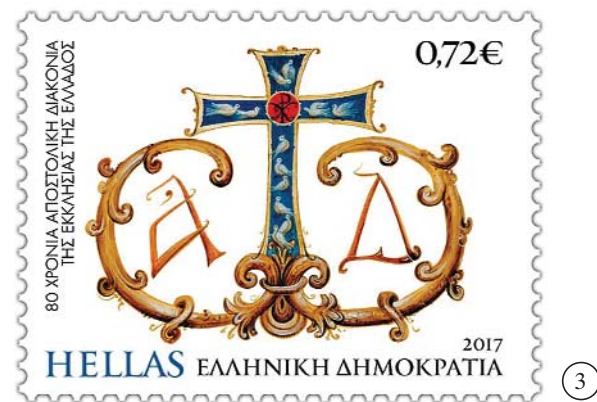
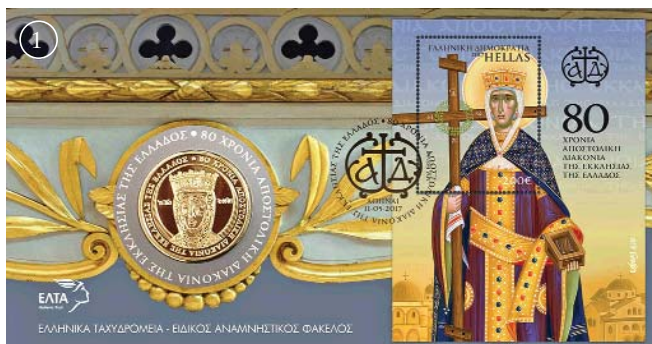
Ό Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Φαναρίου κ. Άγαθάγγελος παρουσίασε τό πολύπλευρο ιεραποστολικό έργο τής Άποστολικής Διακονίας στά γεωγραφικά όρια τής πατρίδας μας καί τή μαρτυρία της στήν Οίκουμενη. Άναφέρθηκε, παράλληλα, στό νόημα πού προσέδωσε ή Έκκλησία μας στό γεγονός τής μετακομιδής τών ιερών λειψάνων τής Άγίας Έλένης τής Ίσαποστόλου καί του τεμαχίου Τιμίου Σταυρου από τή Βενετία καί γιά πρώτη φορά στήν Έλλάδα, τονίζοντας τή μοναδική συμβολή τής Άγίας καί του υιού της Μεγάλου Κωνσταντίνου, στήν επικράτηση του Χριστιανισμού στήν Εύρώπη καί στόν προσδιορισμό τών χαρακτηριστικών πού συνθέτουν τήν πολιτιστική καί θρησκευτική της ταυτότητα. Έπενθυμίζεται ότι τό κεντρικό σημείο άναφοράς τών εκδηλώσεων τής συμπλήρωσης τών 80 χρόνων βίου τής Άποστολικής Διακονίας, υπήρξε ή μετακομιδή τών ιερών αυτών κειμηλίων, τά όποια παρέμειναν επί ένα μήνα στό Έρό Προσκύνημα τής

Άγίας Βαρβάρας στόν όμώνυμο Δήμο τής Άττικής γιά προσκύνηση από τούς πιστούς.

Η Πρόεδρος του Δ.Σ. τών ΕΛΤΑ κ. Εύφροσύνη Σταυράκη έπεςήμανε στήν όμιλία της, ότι μέ τήν κυκλοφορία τών Γραμματοσήμων, άποτυπώνεται μέ έμμεσο άλλα έναργή τρόπο ή σύγχρονη ιστορία τής Έλλάδας καί τών στοιχείων του πολιτισμού της.

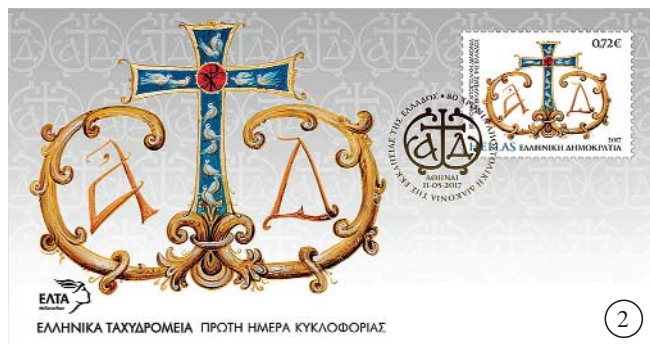

Ό Θεοφ. Έπίσκοπος Φαναρίου κ. Άγαθάγγελος, Γεν. Διευθυντής τής Α.Δ., πλαισιούμενος από τήν κ. Εύφροσύνη Σταυράκη, Πρόεδρο του Δ.Σ. τών ΕΛΤΑ καί τήν κ. Έλένη Κοντού, Προϊσταμένη Δημοσίων Σχέσεων τών ΕΛΤΑ κατά τή διάρκεια τής παρουσίας τής άναμνηστικής Σειράς (πάνω). Ό Θεοφ. Έπίσκοπος Μεθώνης κ. Κλήμης, Άρχιεπισκοπούς τής Ί. Συνόδου καί εκπρόσωπος του Μακ. Άρχιεπισκόπου Άθηνών καί πάσης Έλλάδος κ. Έρωσύμου, μέ τό κοινό στήν Αίθουσα Συνεδριάσεων τής Έραρχίας, παρακολουθεί τήν παρουσίαση (κάτω)

1. Ο ειδικός αναμνηστικός φάκελος με μετάλλιο.
2. Ο εικονογραφημένος φάκελος πρώτης ημέρας κυκλοφορίας.
3. Το έπιτελιακό γραμματόσημο

Υπογράμμισε ότι η 'Αποστολική Διακονία με τό σημαντικό έργο που έπιτελεί καί τίς δράσεις της έδώ καί όκτώ δεκαετίες, άποτελεί έναν έκκλησιαστικό θεσμό, στόν όποιο μέ τήν έν λόγω άναμνηστική Σειρά, άποδίδεται ή τιμή καί ή άναγνώριση που του άξίζει. 'Αναφέρθηκε, επίσης, στήν άγαστή καί άρμονική συνεργασία τών ΕΛΤΑ καί του 'Οργανισμου, ώστε νά όλοκληρωθεί ή έκδοση τής περίτεχνης αὐτῆς Σειράς.

Τήν έκδήλωση έκλεισε μέ χαιρετισμό του ό Θεοφιλέστατος 'Επίσκοπος Μεθώνης κ. Κλήμης, 'Αρχιγραμματέας τής 'Ιερās Συνόδου, ό όποίος εξέφρασε τήν ευάρεσκια καί τίς ευχές τής 'Εκκλησίας γιά τό έπιτελούμενο έργο τής 'Αποστολικῆς Διακονίας, τονίζοντας ότι ό παλαιότερος 'Εκκλησιαστικός 'Οργανισμός, άσκει μέ συνέπεια έδώ καί όγδόντα χρόνια ένα σπουδαίο καί άξιέπαινο ιεραποστολικό έργο. Τό μήνυμα που έπιθυμεί ή 'Εκκλησία νά δώσει μέ τήν έλευση τών ιερών θησαυρισμάτων από τή Βενετία, άποτελεί μιá ξεκάθαρη «μαρτυρία» καί άπάντησή της στίς προσπάθειες άποδήμησης θεσμών καί άρχών, που προωθοῦνται από όρισμένους κύκλους, που έπιθυμούν νά ρίξουν στή λήθη τόν σημαντικότερο από όλους τούς πυλώνες που συνθέτουν τήν ευρωπαϊκή ταυτότητα, τόν Χριστιανισμό.

'Η παρουσίαση όλοκληρώθηκε μέ τήν προβολή διαφημιστικού σπότ τών ΕΛΤΑ, γιά τήν άναμνηστική Σειρά καί μιās ταινίας μικρού μήκους, παραγωγῆς τής 'Αποστολικῆς Διακονίας, άφιερωμένης στόν βίο τής 'Αγίας 'Ελένης.

Επιμέλεια Γ.Ε.Ι.

ΚΟΡΕΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Τό νά ξεκινήσει κάποιος κάτι είναι σάν νά έχει κάνει ήδη τό μισό(: 'Η μισή μάχη είναι τό νά κάνει κάποιος τήν άρχή. Αὐτή ή παροιμία είναι εύρέως διαδεδομένη έπειδή αναφέρεται άκροθιγώς στήν παγκόσμια ανθρώπινη "άρρώστια" τής άναβλητικότητας).

Ἐκδηλώσεις γιά τόν Ἀπόστολο Μάρκο

Μέ τήν πατρική εὐλογία καί τίς εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί Πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β΄, πραγματοποιήθηκαν καί στήν Ἱερά Μητρόπολη Ζάμπιας καί Μαλάου κάποιες θρησκευτικές, πολιτιστικές καί ἐκπαιδευτικές ἐκδηλώσεις, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἀγίου Εὐαγγελιστῆ Μάρκου, ἱδρυτῆ καί ἐφόρου τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας.

Τήν Κυριακή τοῦ Ἀντίπασχα, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ καί τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, τελέσθηκε στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἀγίου Ἀλεξάνδρου Λουσάκας θεία Λειτουργία, συνιερουργούντων τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Κισούμου καί Δυτικῆς Κένυας κ. Ἀθανασίου καί τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Ζάμπιας καί Μαλάου κ. Ἰωάννη. Μετά τό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας, ἔγινε Ἀρτοκλήσια καί ἀκολούθησε λιτάνευση ἀποτμήματος τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἀγίου Μάρκου.

Στήν θεία Λειτουργία ἔλαβαν μέρος ὁ Πρωτοπρεσβύτερος π. Νικόλαος Γουρδούπης, Συνταγματάρχης, ὁ ὁποῖος ὑπηρετεῖ στή Θρησκευτική Ὑπηρεσία τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, καθώς καί ντόπιοι κληρικοί τῆς περιφέρειας Λουσάκας. Νά ἀναφερθεῖ ὅτι ὁ π. Νικόλαος, φιλοτίμως καί ἐθελοντικῶς ἔσπευσε νά ἐξυπηρετήσῃ τήν Κοινότητα Κίτουε τῆς Βόρειας Ζάμπιας, τελώντας ὅλες τίς Ἱερές Ἀκολουθίες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας.

Τήν Δευτέρα 24^η Ἀπριλίου, τελέσθηκε Ἀρχιερατικός Ἑσπερινός στό Ἱερό Παρεκκλήσιο τοῦ Ἐπισκοπείου, τό ὁποῖο εἶναι ἀφιερωμένο στό Γενέσιο τῆς Θεοτόκου καί στόν Ἅγιο Μάρκο. Ἀργότερα ὁ Ἐπικώριος Μητροπολίτης κ. Ἰωάννης, ξενάγησε ἐκπροσώπους τῆς τοπικῆς Κυβέρνησης καί Πρέσβεις διαφόρων Κρατῶν στήν Ἐκθεση μέ θέμα «Πάσχα στήν Ὁρθόδοξη Ἀνατολή», κάνοντας ἐκτενῆ ἀναφορά στόν δισχιλιετή ἱστορικό ρόλο καί τήν προσφορά τοῦ Πατριαρχείου στήν Ἀφρικανική Ἠπειρο.

Μέ τήν συνεργασία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ζάμπιας (UNZA) καί τοῦ Γενικοῦ Προξενείου τῆς Ἑλλάδος, τήν Τρίτη 25^η Ἀπριλίου, στό κεντρικό ἀμφιθέατρο τοῦ ἐν λόγῳ Πανεπιστημίου, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ τό μεγαλύτερο ἐκπαιδευτικό ἴδρυμα τῆς χώρας, πραγματοποιήθηκε Ἡμερίδα μέ

*Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Κισούμου κ. Ἀθανάσιος ἀπευθύνεται
στό πολυπληθές ἀκροατήριό τοῦ Πανεπιστημίου UNZA
κατά τή διάρκεια τῆς Ἡμερίδας*

κεντρικό ὁμιλητή τόν Ἐπίσκοπο Κισούμου καί Δυτικῆς Κένυας κ. Ἀθανάσιο. Ὁ Θεοφιλέστατος παρουσίασε μέ σαφῆ θεολογική τεκμηρίωση καί ἐπιστημονικά εὐληπτο τρόπο τό θέμα: «Ὁ Εὐαγγελιστής Μάρκος καί ἡ συνεισφορά του στήν Ἀφρικανική Θεολογία».

Χαιρετισμό στήν Ἡμερίδα ἀπηύθυναν ὁ κ. Ο. C. Chakulimba, Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ κ. Ziva, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Θρησκευτικῶν Σπουδῶν, ὁ κ. Hambulo, Καθηγητής τοῦ Τμήματος, ὁ Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στή Ζάμπια κ. Μιχαήλ Κρούπνικ καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Ἰωάννης.

Τήν ἰδιαίτερως ἐπίκαιρη καί πραγματικά ἐνδιαφέρουσα Ἡμερίδα, παρακολούθησαν πολλοί καθηγητές τοῦ Πανεπιστημίου καί πλῆθος φοιτητῶν. Ἡ ὁμιλία τοῦ Θεοφιλεστάτου ἀπέσπασε τό ἐνδιαφέρον τοῦ ἀκροατηρίου, τό ὁποῖο καί ὑπέβαλε πολλῆς οὐσιαστικές ἐρωτήσεις, στίς ὁποῖες ὑπομονετικά ἀπάντησε ὁ Θεοφ. Κισούμου.

Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Ζάμπιας καί Μαλάου

Ἡ Ἐνθρόνιση τοῦ Ἐπισκόπου Ἀρούσας

Μέ ἐκκλησιαστική τάξη τοποιοήθηκε τήν Κυριακή τή τῆς Ἐνθρόνισις τοῦ Θεοῦ, πρῶτου Ποιμενάρχου σκοπῆς Ἀρούσας καί ἡ χαρμόσυνο καί συνάμα ζωή τῶν Ὁρθόδοξων πει καί τῆς καθόλου Ἐκκλησίᾳ πρό Ναό τοῦ Ἀγίου Μεγαλῆ τῆς περιοχῆς Iringa.

Τῆς Ἐνθρόνισης προη-
Λειτουργία στήν ὁποία π
πολίτης Εἰρηνουπόλεως
τῆς τῆς νεοσύστατης Ἐπ
Εὐχαριστίας, ὅπως προβ
κλησίας Ἀλεξανδρείας,
ἐκδηλώσεις καί ἐπευφημ
στό Ναό ὁ νέος Ἐπίσκοπος
ἐνῶ ἐπικεφαλῆς τοῦ ἱερο
τόν ὑποδέχθηκε ὁ Τοποτ

Ὁ Σεβ. Εἰρηνουπόλεως
τοῦ Μακαριωτάτου Πατρὸς
Πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοφ.
ρουσίασε καὶ συνέστησε
πικὲς ἀρχές, στό ἱερατεῖο
σημειωθεῖ ὅτι τό χριστεπ
πικῆς Ἐκκλησίας, ἀποτε
νοὺς Ὁρθόδοξους καὶ τὰ
νότητας.

Στη συνέχεια, ὁ Σεβασμιώτατος ἀπευθυνόμενος στό Θεό, ἔκανε διεξοδική μνηστὴ τῆς πορείας τοῦ ἀναφερθεῖς στό ποίημα ἱεραποστολικό τοῦ ἔργου. Τόν εὐχαρίστησε, ἐπίσης, τὴν Πύλην ποὺ εἶχαν τὰ χρόνια ποὺ ἐπὶ τυχῶς καὶ μέ φιλοτιμία πρὸς τὴν πολλὴν Εἰρηνουπόλῃως ὡς ἀπὸ τοῦ εὐχήθηκε, ὁ Ἅγιος Τόπος. Ζεῖ καὶ νὰ εὐλογεῖ πλοῦς.

καί Κεντρικῆς Τανζανίας κ. Ἀγαθονίκου

καί ἱεροπρέπεια πραγμα-
30 Ἀπριλίου ἐ.ξ., ἡ τελε-
εοφιλεστάτου κ. Ἀγαθο-
κη τῆς ἀρτισύστατης Ἐπι-
Κεντρικῆς Τανζανίας. Τό
ἱστορικό γεγονός γιά τή
στών τῆς τοπικῆς, ἀλλήλ-
ίας, ἔλαβε χώρα στόν Ἱε-
απομάρτυρος Δημητρίου

γήθηκε ἀρχιερατική θεία
προεξήρχε ὁ Σεβ. Μητρο-
κ. Δημήτριος, Τοποτηρη-
πισκοπῆς. Στό τέλος τῆς
λέπει τό τυπικό τῆς Ἐκ-
ὑπό τίς ἐνθουσιώδεις
αἰές τῶν πιστῶν, εἰσῆλθε
ος Θεοφ. κ. Ἀγαθόνικος,
ῶ κλήρου καί τῶν πιστῶν
ηρητής.

ως ἀνέγνωσε τό γράμμα
ιάρχῃ Ἀλεξανδρείας καί
δῶρου Β', ὁ ὁποῖος πα-
τό νέο Ἐπίσκοπο στίς το-
καί στούς πιστούς. Νά
ώνυμο πλήρωμα τῆς το-
ρεῖται ἀπό τούς Ἀφρικα-
μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Κοι-

ασιώτατος Τοποτηρητής
φιλέστατο κ. Ἀγαθόνικο,
ῆς μέχρι τώρα διακονίας
ῥύπηλευρο καί σημαντικό
στήν ἐπαρχία τῆς Iringa.
γιά τή στενή συνεργασία
ὑ ἐκεῖνος ὑπηρέτησε ἐπι-
πολλή στήν Ἱερά Μητρό-
ος Πρωτοσύγκελλος καί
Τριαδικός Θεός νά στηρί-
σια τήν ἀρχιερατική του

πορεία, ώστε νά συνεχίσει καί νά αὐξήσει, μέ ἀνανεωμένες δυνάμεις, τούς καρπούς τοῦ ἔργου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῶν Τανζανῶν ἀδελφῶν μας.

Κατόπιν τόν λόγον ἔλαβα ὁ γράφων, ὁ ὁποῖος διαβεβαίωσα τόν Θεοφιλέστατο κ. Ἀγαθόνικο γιά τὰ αἰσθήματα τῆς ἀδελφικῆς χαρᾶς καί τῆς διάθεσης εἰλικρινοῦς συμπαραστάσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος κ. Γεωργίου, μεταφέροντας τίς ἐγκάρδιες καί ἀδελφικές εὐχές τοῦ ἰδίου, καθῶς καί τόν βαθύτατο σεβασμό, τήν ἀναγνώριση καί τήν ἐκτίμηση τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων καί τοῦ πληρώματος τῆς κατὰ Πιερίαν Ἐκκλησίας. Ἰδιαιτέρως συγκινητική ὑπῆρξε ἡ στιγμή τῆς ἐπίκλησης τῆς δραστικῆς πατρικῆς εὐχῆς τοῦ ἀσθενούντος Γέροντος Μητροπολίτη πρ. Κίτρους κ. Ἀγαθονίκου, στό ὄνομα τοῦ ὁποίου τιμητικῶς ἀκούει καί ὁ νέος Ἐπίσκοπος, καθῶς τυγχάνει λαμπρό πνευματικό του τέκνο.

Υπενθυμίζεται ὅτι ὁ νέος Ἐπίσκοπος ὑπῆρξε ἀποσπασμένος κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους στόν Ἱεραποστολικό Ἀμπελῶνα τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Πιερίας, μέ τήν ὁλοπρόθυμη εὐλογία καί πατρική ἄδεια τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Γεωργίου, ἐκπροσωπήθηκε στό χαρμόσυνο γεγονός τῆς Ἐνθρονίσεως τοῦ Θεοφ. κ. Ἀγαθονίκου, ἀπό ἀντιπροσωπεία τήν ὁποία ἀποτελοῦσαν οἱ: Ἀρχιμ. π. Βαρνάβας Λεοντιάδης, Πρωτοσύγκελλος ἱ. Μ. Κίτρους, Ἀρχιμ. π. Μάξιμος Κυρίτσος, Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Διονυσίου Ὁλύμπου, Πρωτοπρ. π. Ἀγγελος Γιαννίκης, Ἐφημέριος Λιτοχώρου καί ὁ Ἀρχιδιάκονος τῆς ἱ. Μ. Κίτρους π. Παντελεήμων Τσαραπατσάνης.

Ἀκολούθησε ὁ Ἐπιβατήριος Λόγος τοῦ Θεοφ. κ. Ἀγαθονίκου. Μέ λόγους σεβασμοῦ καί πολλῆς υἱικῆς ἀφοσίωσης εὐχαρίστησε θερμά τόν Προκαθήμενο τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, Μακαριώτατο κ. Θεόδωρο, γιά τή στοργή, τήν πατρική ἀγάπη καί ἐμπιστοσύνη μέ τήν ὁποία τόν περιέβαλε ἀπό τήν πρώτη στιγμή τῆς ἔνταξής του στό δυναμικό τοῦ Πατριαρχείου. Ἀπόλυτη ἔκφραση τῆς ἀγάπης καί ἐμπιστοσύνης τοῦ Μακαριωτάτου, ἦταν ἡ τιμητική πρότασή του στήν Ἱεραρχία νά ἀναδειχθεῖ πρῶτος Ποιμένας τῆς νέας Ἐπισκοπῆς τοῦ Θρόνου. Εὐχαρίστη-

σε, ἐπίσης, ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἀγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, πού ἀποδέχθηκαν ἀσμένως μέ τήν τίμια ψῆφον τήν Πατριαρχική εἰσήγηση.

Καρδιακές εὐχαριστίες ἀπηύθυνε πρὸς τόν Σεβ. Μητροπολίτη Εἰρηνουπόλεως κ. Δημήτριο, γιά τήν συναντίληψη, τή συνεργασία καί τήν ἀγάπη τοῦ κατὰ τὰ ἔτη τῆς συνεργασίας τους, καθῶς καί γιά τήν προσωπική μέριμνα καί ἐπιμέλεια τῆς ἄρτιας ὁργάνωσης τῆς τελετῆς τῆς Ἐνθρονίσεώς του. Ὡς ἐλάχιστο δείγμα εὐχαριστίας τοῦ δώρισε μία εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὁλύμπῳ. Δέν παρέλειψε, ἐπίσης, νά εὐχαριστήσῃ τόν Σεβ. Κίτρους γιά τήν ἀγάπη του, ἡ ὁποία ἐκφράστηκε τόσο κατὰ τήν ἡμέρα τῆς Ἐπισκοπικῆς Χειροτονίας του, μέ τήν τιμητική αὐτοπρόσωπη παρουσία τοῦ Σεβασμ. κ. Γεωργίου, ὅπου προσήλθε ἐπικεφαλῆς κληρικῶν καί λαϊκῶν ἀπό τήν εὐρύτερη Πιερία ὅσο καί μέ τήν ἀποστολή τετραμελοῦς κλιμακίου ἱερέων στήν τελετή τῆς Ἐνθρονίσεώς του.

Ἀπευθυνόμενος μέ συγκίνηση στούς κληρικούς καί τό ποίμνιο τῆς Ἐπισκοπῆς του, μεταξύ ἄλλων, ἀνέφερε χαρακτηριστικά: «Εἶστε ὅλοι στό ἐπίκεντρο τῆς προσευχῆς μου. Ἡ καρδιά μου σᾶς ἀνήκει, δώστε μου καί ἐσεῖς τή δική σας καρδιά. Εὐχομαι νά σᾶς διακονήσω γιά ὅσο ὁ Θεός μοῦ τό ἐπιτρέψει». Στήν ώραία καί συγκινητική τελετή συμμετεῖχαν τοπικές Ἀρχές, μέ ἐπικεφαλῆς τόν Περιφερειάρχη τῆς Iringa κ. M. Richards καί τόν φύλαρχο τῆς ντόπιας Φυλῆς τῶν Οὐαχέε κ. S. Raphael, τούς ὁποίους καί εὐχαρίστησε δημόσια ὁ Θεοφιλέστατος, διαβεβαιώνοντας ὅτι μέ σύμπνοια καί ἀγαθή διάθεση θά συνεργαστεῖ μέ ὅλους γιά κάθε καλὸ καί εὐλογημένο σκοπό.

Ὁ πιστός λαός, σέ ὅλες τίς φάσεις τῆς Ἐνθρονίσης, ἐξέφρασε τὰ εὐφρόσυνα συναισθήματα τῆς χαρᾶς καί τῆς ἀποδοχῆς τοῦ νέου Ἐπισκόπου, μέ τόν παραδοσιακό καί ἰδιότυπα ἐνθουσιώδη ἀφρικανικό τρόπο, τραγουδώντας ρυθμικά αὐτοσχέδια γιά τήν περίσταση ἄσματα. Μέ τήν ὁλοκλήρωση τῆς τελετῆς, προσφέρθηκε γεῦμα σέ ὅλους ὅσοι παραβρέθηκαν σέ αὐτήν.

*Ἀρχιμ. Βαρνάβας Λεοντιάδης
Πρωτοσύγκελλος Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους*

권언건 바울로 사제 영원히 기억하시리이다 π. Παῦλος Kwon Αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη

Ὁ ἐφημέριος τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Διονυσίου στό Ulsan, ἀείμνηστος ἀδελφός μας π. Παῦλος Kwon κοιμήθηκε τόν ὕπνο τοῦ δικαίου καί ἀναπαύθηκε ἀπό τήν πολυετή δοκιμασία πού υπέστη λόγῳ καρκίνου, τήν Κυριακή τοῦ Θωμᾶ (24/4, ὥρα 2:23 μ.μ.).

Κοιμήθηκε ἡμέρα Κυριακή, τήν ἡμέρα τοῦ Κυρίου, πού εἶναι ἡ πιό εὐλογημένη μέρα τῆς ἐβδομάδας. Κοιμήθηκε τήν ἀναστάσιμη περίοδο, τήν πιό λαμπρή καί εὐλογημένη περίοδο τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους. Κοιμήθηκε ὁσιακά. «Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ» (Ψαλμ. 115,6). Πέταξε ἡ ψυχὴ του στό θρόνο τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου, χωρίς ἴχνος ἀγωνίας καί ταραχῆς, σέ σημεῖο ὥστε ἡ πρεσβυτέρα του Χάρις καί τὰ δύο παιδιά του, Διονύσιος καί Νόννα, πού στέκονταν δίπλα του καί τόν κοιτούσαν, νά μὴν καταλάβουν τίποτα.

Τό τελευταῖο ἔτος, κατά τό ὁποῖο οἱ θεράποντες ἰατροί του εἶχαν προβλέψει ἐπιστημονικῶς τό ἐπικείμενο τέλος του, ἦταν εἰρηνικός, γαλήνιος καί φρόντιζε τὰ τῆς ἐξόδου του. Ζητοῦσε ἐπίμονα ἀπό τόν Ἐπίσκοπο νά βρεῖ τόν ἀντικαταστάτη του· μετεβίβασε τό αὐτοκίνητό του στό ὄνομα τῆς Ἑνορίας του· ἔδινε συμβουλές στά παιδιά του καί στοὺς ἐνορίτες του· ἐβλήπε τακτικά στόν ὕπνο του ὅτι βρίσκεται σέ φωτεινό δωμάτιο μέ χρυσή πύλη καί ὅταν ξυπνοῦσε διεπίστωνε μετά λύπης ὅτι βρισκόταν στό δωμάτιο τοῦ νοσοκομείου· ζήτησε τήν παραμονή τῆς κοιμήσεώς του νά φέρουν τὰ ἄμφιά του γιά τήν ἐνδυσή του...

Λίαν χαρακτηριστικό τῆς ὁσιακῆς του τελευτῆς ἦταν ὅτι τό σῶμα του, μετά τήν παρέλθειση ἐνός εικοσιτετραώρου ἐντός τοῦ ψυγείου τοῦ νεκροπομπείου, διατηροῦσε ἀπίστευτη εὐλυγισία. Ἔτσι μπόρεσαν ἄνετα οἱ Κληρικοί νά τόν ἐνδύσουν τήν πλήρη ἱερατική στολή του καί νά τοποθετήσουν στό φέρετρο τό σκηνώμα του.

Χαρακτηριστικό, ἐπίσης, τῆς πατρικῆς καί στοργικῆς σχέσης πού εἶχε δημιουργήσει μετά τοῦ Ποιμνίου του, ἦταν ὁ θρῆνος καί ὁ κοπετός τῶν ἐνοριτῶν του κατά τό τριήμερο πού μεσολάβησε ἀπό τήν κοίμηση μέχρι τήν ταφή του.

Ἡ κοίμηση τοῦ ταπεινοῦ καί ἀπλοῦ λειῦτη, τοῦ πάντοτε χαμογελάστοῦ, ἀνεξίκακου καί καλόκαρδου, ἀείμνηστου π. Παύλου, ἄφησε μεγάλο κενό. Ἡ Ἑνορία τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ὀρφάνεψε. Ἀντικαταστάτης Κορεάτης ἱερέας δέν ὑπάρχει. Ὁ Ἐπίσκοπος προσπάθει πρὸς τό παρόν νά καλύψει τό κενό, πράγμα ἀνθρωπίνως ἀδύνατο καί λόγῳ τῶν μεγάλων ἀποστάσεων μεταξύ Σεούλ καί Οὐλσάν. Θά φιλοτιμηθεῖ, ἄραγε κάποιος ἐκτός Κορέας νά σπεύσει εἰς βοήθειαν; Ἡ νεοσύστατη Ἑνορία μέ τοὺς σαράντα (ἐκτός τῶν ἐργαζομένων στά ναυπηγεῖα Ἑλλήνων, Ρώσων, Οὐκρανῶν καί Ρουμάνων) περίπου νεοφώτιστους, πού ὁ μέσος ὅρος ἡλικίας δέν υπερβαίνει τό τεσσαρακοστό, κάνει ἐκκλήση σέ κάθε ἀνθρώπο τῆς Ἐκκλησίας, ἐπαναλαμβάνοντας τό «Διαβάς εἰς Κορέαν βοήθησον ἡμῖν»! (Πρβλ. Πρ.16,9) Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, μετά τό ὄραμα, «εὐθέως» ἔσπευσε μέ τοὺς συνεργούς του στή Μακεδονία εἰς βοήθεια. Ποιός θά σπεύσει ἀμέσως στήν Κορέα; Προσμένουμε ἐν προσηυχῇ νά γενεῖ τό θαῦμα!

Ἀθανασία Δημ. Κοντογιαννακοπούλου

Τό Μεγαλοβδόμαδο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας

Μέ προσευχή, κατάνυξη πολλή καί βιω-
ματική συμμετοχή τῶν πιστῶν τελέσθηκαν οἱ
ιερές Ἀκολουθίες τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης
Ἑβδομάδας, σέ ὅλες τίς Ἑνορίες καί τίς
ἐκκλησιαστικές Κοινότητες τῆς Ἱερᾶς Ἐπι-
σκοπῆς Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος κ. Παντελε-
ήμων προέστη τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῶν
Βασιλικῶν Ὁρῶν, τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀπο-
καθηλώσεως καί τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἐπι-
ταφίου στόν Ἱερό Καθεδρικό Ναό τοῦ Ἁγίου
Δημητρίου Pointe - Noire, ὅπου ἐπέδωσε
τούς διορισμούς τους ὡς Μέλη τοῦ Ἐπισκο-
πικοῦ Συμβουλίου γιά τή χρονική περίοδο
2017-2020, στόν Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτε-
ρο π. Μάξιμο Oumba, Γενικό Ἀρχιερατικό
Ἐπίτροπο τῆς Ἐπισκοπῆς καί στόν κ. Σερα-
φείμ Bhalat, Γενικό Διευθυντή τοῦ Αὐτόνο-
μου Λιμένος Pointe - Noire. Τήν Μ. Τετάρτη,
κατά τή διάρκεια ποιμαντικῆς ἐπισκέψεως
του στήν Ἑνοριακή Κοινότητα τοῦ Dolisie,
ἐπέδωσε τούς ἀντίστοιχους διορισμούς στόν
δραστήριο ἐφημέριο π. Παῦλο Diafouka, Δι-
ευθυντή τοῦ Ὁρφανοτροφείου «Ἅγιος
Εὐστάθιος», καθώς καί στόν κ. Χρυσόστομο
Djimbi, Πρόεδρο τοῦ Ἀνώτατου Δικαστηρίου
τοῦ Dolisie.

Τό πρωί τοῦ Μ. Σαββάτου, στό ὑπαίθριο
βαπτιστήριο τοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἁγίου
Δημητρίου Pointe - Noire, πραγματοποιήθηκαν οἱ
βαπτίσεις 65 γνηγενῶν ὀθλων τῶν ἡλικιῶν, οἱ
ὁποῖοι προέρχονται ἀπό τίς τρεῖς Ἑνοριακές Κοι-
νότητες. Ἀμέσως μετά ἀναχώρησε ἀεροπορικῶς
γιά τήν πρωτεύουσα Μπραζαβίλ, ὅπου τέλεσε τίς
βαπτίσεις ἀκόμη 12 ἀδελφῶν στό βαπτιστήριο

*Ἡ περιφορά τοῦ Ἐπιταφίου στόν Ἱερό Καθεδρικό Ναό
τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Pointe Noire*

*Ὁμαδικές Βαπτίσεις στό ὑπαίθριο βαπτιστήριο
τοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγ. Δημητρίου Pointe Noire*

τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Ἀπευθυνόμενος ὁ
Ἐπίσκοπος σέ ὅλους τούς νεόφυτους χριστι-
ανούς, μίλησε γιά τό Μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος
καί περί τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, ἐκφράζοντας τή
χαρά τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν ἔνταξή τους σέ
Αὐτήν, προτρέποντας ὅλους νά καταστοῦν πιστά,
εὐσεβῆ καί ἔντιμα μέλη Της.

Ἡ Ἀκολουθία καί ἡ εὐφρόσυνη θεία Λειτουργία

Ἡ Ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως στὸν ἐορτάζοντα Ἱερό Ναό Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Μπραζαβίλ

Ἐπίσκεψη τοῦ Ἐπισκόπου στοῦ Ἐκκλησιαστικό Ὁρφανοτροφεῖο «Ἅγιος Εὐστάθιος» στοῦ Dolisie

γία τῆς Ἀναστάσεως πραγματοποιήθηκε μέ λαμπρότητα στὸν ἐορτάζοντα Ἱερό Ναό Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Μπραζαβίλ. Κατὰ τὴν εὐχαριστιακὴ Σύναξη, ὁ Θεοφιλέστατος ἀνέγνωσε τὸ Πασχάλιο Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β΄. Ἐπίσης προέτρεψε τὸ πυκνὸ ἐκκλησίασμα νὰ μὴν ξεχνοῦν τὴν προσφορά τῶν προσδοιοπορισάντων ἱεραρχῶν, ἱερέων, ὡς καὶ τῶν φιλότιμων ἀρωγῶν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου. Τέλος παρετέθη ἐορταστικὴ κοινὴ τράπεζα πρὸς ὄφελος τοῦ ἐκκλησίασμα μέ παραδοσιακὴ μουσικὴ καὶ χοροὺς.

Μέσα στὴν Ἀναστάσιμη ἀτμόσφαιρα, ὁ Ἐπίσκοπος μετέβη ἐκ νέου στοῦ Dolisie, ὥστε νὰ ἐπισκεφτεῖ τὸ ἐκκλησιαστικὸ Ὁρφανοτροφεῖο «Ἅγιος Εὐστάθιος». Στὸ πρότυπο αὐτὸ ἴδρυμα, εἶχε τὴ χαρὰ τῆς συναναστροφῆς μέ τὰ περιθαλπόμενα παιδιὰ, στὰ ὁποῖα μίλησε ἀπλὰ καὶ κατανοντὰ γιὰ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ἐλπιδοφόρο καὶ συγκλονιστικὸ μήνυμα πού μεταφέρει αὐτὸ τὸ γεγονός στὴ ζωὴ τῶν πιστῶν. Πρόσφερε πασχαλινὰ δῶρα, πού αὐτὴ τὴ φορὰ –ἐκτός τῶν παιχνιδιῶν καὶ γλυκισμάτων– ἦταν κυρίως βιβλία, μέ σκοπὸ τὴ δημιουργία μιᾶς δανειστικῆς βιβλιοθήκης μέ διάφορα γαλλόφωνα βιβλία, κυρίως λογοτεχνίας, πού θὰ συμβάλῃουν στὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ καὶ πρόοδο τῶν παιδιῶν.

Ἀκολούθησε συνεργασία μέ τὸν Διευθυντὴ τοῦ παρακείμενου Ἐκπαιδευτηρίου «Φῶς Ἐθνῶν» κ. Ἰωάννη Claude Tchilimbo, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ὁ Ἐπίσκοπος ἀναχώρησε ὁδικῶς γιὰ τὴν ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς στοῦ Pointe - Noire.

Ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Ἐπισκοπὴ Μπραζαβίλ καὶ Γκαμπόν

Οικονομική συμβολή τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατά τό Β΄ τρίμηνο τοῦ ἔτους 2017

Ἀπό τό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς ἐστάλησαν στίς Ἱεραποστολικές χώρες, τά κάτωθι ποσά:

Ναϊρόμπι (Κένυα):

• Μισθοί 60 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.400
• Συντάξεις 18 κληρικῶν	810
	<u>6.374,92 €</u>

Νιέρι (Κένυα):

• Μισθοί 40 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.600
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	18,87
	<u>3.618,87 €</u>

Κισούμου (Κένυα):

• Μισθοί 40 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.600
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	18,87
	<u>3.618,87 €</u>

Μουάνζα (Τανζανία):

• Μισθοί 43 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.870
• Ἐπιδόματα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένων	200
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	1.890,87
	<u>5.960,87 €</u>

Οὐγκάντα:

• Μισθοί 48 ἰθαγενῶν κληρικῶν	4.320
• Συντάξεις 9 κληρικῶν	405
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	18,87
	<u>4.743,87 €</u>

Κινσάσα (Κονγκό):

• Μισθοί 40 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.600 €
-------------------------------	---------

Μπουρούντι:

• Μισθοί 4 ἰθαγενῶν κληρικῶν	360 €
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	18,87
	<u>378,87 €</u>

Μπραζαβίλ:

• Μισθοί 9 ἰθαγενῶν κληρικῶν	810 €
------------------------------	-------

Καμερούν:

• Μισθοί 16 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.440
• Συντάξεις 4 κληρικῶν	180
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	200
	<u>1.820 €</u>

Τσάντ:

• Μισθοί 2 ἰθαγενῶν κληρικῶν	180 €
------------------------------	-------

Γκάνα:

• Μισθοί 22 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.980
• Συντάξεις 7 κληρικῶν	315
	<u>2.295 €</u>

Ἀκτή Ἐλεφαντοστοῦ:

• Μισθός 1 ἰθαγενοῦς κληρικοῦ	90 €
-------------------------------	------

Σιέρα Λεόνε:

• Μισθοί 3 ἰθαγενῶν κληρικῶν	270 €
------------------------------	-------

από τη θεωρία στην πράξη

Νιγηρία:

• Μισθοί 23 ιθαγενών κληρικών	2.070
• Συντάξεις 5 κληρικών	225
• Για τό ιεραποστολικό έργο εκ δωρεών	1.218,87
	3.513,87 €

Μπενίν:

• Μισθοί 5 ιθαγενών κληρικών	450
• Συντάξεις 2 κληρικών	90
	540 €

Μαδαγασκάρη:

• Μισθοί 31 ιθαγενών κληρικών	2.790
• Επίδομα ιεραπ. εργαζομένου	200
	2.990 €

Ζάμπια:

• Μισθοί 2 ιθαγενών κληρικών	180
• Για τό ιεραποστολικό έργο εκ δωρεών	37,74
	217,74 €

Μαλάουι:

• Μισθοί 5 ιθαγενών κληρικών	450 €
------------------------------	--------------

Κατάνγκα (Κονγκό):

• Μισθοί 61 ιθαγενών κληρικών	5.400
• Συντάξεις 3 κληρικών	135

• Επίδομα ιεραπ. εργαζομένων	200
• Για τό ιεραποστολικό έργο εκ δωρεών	10
	5.745 €

Ζιμπάμπουε:

• Μισθοί 7 ιθαγενών κληρικών	630 €
------------------------------	--------------

Μοζαμβίκης

• Μισθός 1 ιθαγενούς κληρικού	90 €
-------------------------------	-------------

Ντάρ Ές Σαλαάμ (Τανζανία)

• Μισθοί 17 ιθαγενών κληρικών	1.530 €
-------------------------------	----------------

Κορέα:

• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	720
• Επίδομα ιεραποστολικάς εργαζομένου	200
	920 €

Ίνδία:

• Μισθοί 11 ιθαγενών κληρικών	990
• Επίδομα ιεραπ. εργαζομένου	200
	1.190 €

Ίνδονησία:

• Μισθοί 9 ιθαγενών κληρικών	810 €
------------------------------	--------------

Φιλιππίνες:

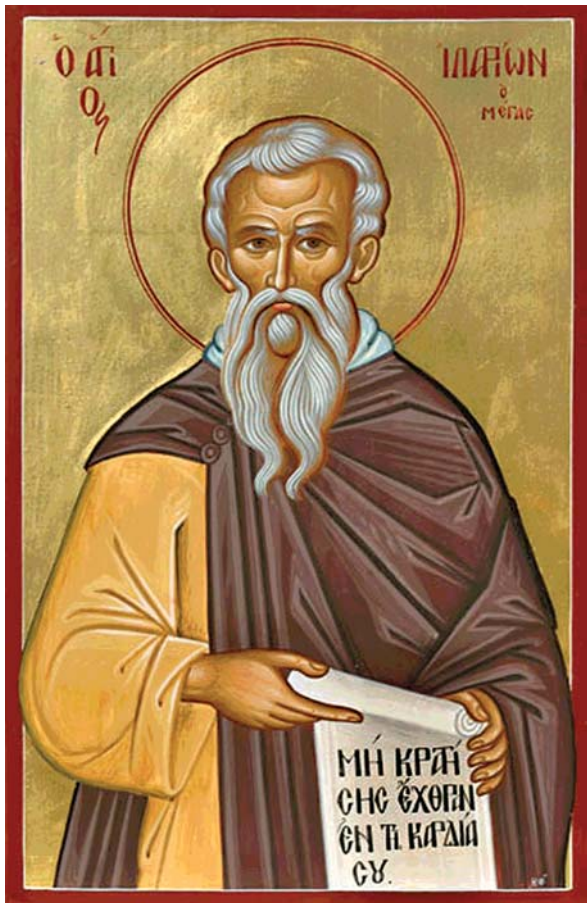
• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	720 €
------------------------------	--------------

Άσιάτες Ίερόπαιδες κατά τήν ώρα της Μεγάλης Εισόδου στη Θεία Λειτουργία

ΟΣΙΟΣ ΙΛΑΡΙΩΝ Ο ΜΕΓΑΣ

Ὁ Ἀπόστολος τῶν Σαρακηνῶν

Ὁ ὁσιος Ἰλαρίων ὁ Μέγας δέν εἶναι μόνο ὁ θεμελιωτής τοῦ μοναχισμοῦ τῆς Παλαιστίνης, ἀλλὰ καί ὁ φωτιστής τῶν νότιων κυρίως περιοχῶν τῆς, τῆς χώρας τῶν ἀρχαίων Φιλιστίνων, ἡ ὁποία ὡς τήν ἐποχή του κατοικοῦνταν σχεδόν ἀποκλειστικά ἀπό εἰδωλολάτρες.

Τό ἀποστολικό του ἔργο ἦταν τόσο σημαντικό καί τόσο καρποφόρο, ὥστε μπορούμε νά τόν θεωρήσουμε «ὡς τόν κατ' ἐξοχήν ἱεραπόστολον τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξύ τῶν Παλαιστινίων ἐλλήνων ἔθνικων» (ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Α΄ Παπαδόπουλος).

Γεννήθηκε τό 293 στό χωριό Θαβαθά, κοντά στή Γάζα, ἀπό γονεῖς εἰδωλολάτρες, πού τόν ἔστειλαν πολύ μικρό στήν Ἀλεξάνδρεια γιά σπουδές. Ἐκεῖ ἤρθε σέ ἐπαφή μέ χριστιανούς καί γνώρισε τή θεία διδα-

σκαλία τοῦ Εὐαγγελίου. Σύντομα ἀποφάσισε νά βγεῖ ἀπό τό σκοτάδι τῆς εἰδωλολατρίας καί ν' ἀκολουθήσει τό φῶς τοῦ Χριστοῦ.

Ἀκούγοντας νά μιλοῦν γιά τήν ισάγγελη ζωή καί τά θαυμαστά κατορθώματα τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου, τοῦ ὁποίου ἡ φήμη εἶχε ἀπλωθεῖ σ' ὅλη τήν Αἴγυπτο, πῆγε στήν ἔρημο γιά νά τόν γνωρίσει. Σαγηνεύθηκε ἀπό τήν πνευματική προσωπικότητα τοῦ μεγάλου ἐρημίτη κι ἔμεινε κοντά του. Ἀλλὰ λίγους μῆνες ἀργότερα ὁ ὁσιος Ἀντώνιος, ἀποφεύγοντας τά πλήθη τοῦ κόσμου πού ἔρχονταν νά πάρουν τήν εὐλογία του, ἀποσύρθηκε σέ πιό ἐρημικό τόπο, γιά ν' ἀφοσιωθεῖ στήν προσευχή. Ἀφοῦ ἔδωσε τότε στόν Ἰλαρίωνα, πού δέν ἦταν ἀκόμα δεκαπέντε χρόνων, τόν τρίχινο χιτῶνα του καί τόν δερμάτινο μανδύα του, τόν ἔστειλε πίσω στήν πατρίδα του γιά ν' ἀσκητέψει μέ μερικούς ἀκόμη μαθητές του στήν ἔρημο τοῦ Μαΐουμᾶ, στήν περιοχή τῆς Γάζας. Ἐκεῖ ὁ νεαρός ἀσκητής ξεκίνησε τόν ἀγῶνα του γιά τήν ὑποταγή τοῦ σώματος στό πνεῦμα, ρίχνοντας στή γῆ τῆς Παλαιστίνης τόν πρῶτο σπόρο τοῦ μοναχισμοῦ. Ἐτρωγε μόνο δεκαπέντε σύκα τήν ἡμέρα, μετά τή δύση τοῦ ἡλίου, προσευχόταν καί ἔψαλλε ἀδιάκοπα, καλλιεργοῦσε μέ κόπο τό ἄνδρο ἔδαφος καί πολεμοῦσε ἀνένδοτα τοὺς πολύμορφους πειρασμούς. Στό μεταξύ οἱ γονεῖς του εἶχαν πεθάνει, κι αὐτός μοίρασε ὅλη του τήν περιουσία στοὺς ἀδελφούς καί στοὺς φτωχοὺς.

Ἀπό τά δεκαῆξι του χρόνια ἔμενε σέ μιᾶ ἰδιαίτερα στενὴ χορτοκαλύβα καί κοιμόταν πάνω στό χώμα. Χιτῶνα ἄλλοτε μόνο ὅταν ὁ παλιός κουρελιαζόταν ἐντελῶς. Γνώριζε ἀπ' ἔξω τήν Ἀγία Γραφή καί συνήθιζε νά τήν ἀπαγγέλλει ὁρθιος μεγαλόφωνα.

Ἦταν μόλις εἴκοσι δύο χρόνων, ὅταν ἡ ὑπεράνθρωπη ἀσκησή του καί ἡ ἀπέραντη ἀγάπη του πρὸς τόν Κύριο ἀνοιξαν τήν καρδιά του στή θεωρία τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ καί προσέληκσαν τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού τοῦ ἔδωσε τή δύναμη νά ἐπιτελεῖ εὐεργετικά θαύματα γιά τήν ἀνακούφιση καί τήν παρηγοριά τῶν πονεμένων ἀνθρώπων. Ἡ φήμη του ἀπλώθηκε ὄχι μόνο στήν Παλαιστίνη, ἀλλὰ καί στήν Αἴγυπτο καί στή Συρία. Πολλοί ἀριθμοὶ ἄρρωστοι καί ἀνάπηροι ἔρχονταν γιά νά γιαντρευθοῦν μέ τίς δραστι-

κές προσευχές του. Οί περισσότεροι ήταν ειδωλολάτρες, ἀλλήλᾳ, ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τίς δωρεές πού τοὺς πρόσφερε ὁ Θεὸς μέσω τοῦ Ἁγίου Του, πίστευαν καὶ γίνονταν χριστιανοί. Πολλοί, μάλιστα, γίνονταν καὶ μοναχοί, ἐγκαταβιώνοντας σέ κελιά πού ἔφτιαχναν γύρω ἀπὸ τὸ ἀσκητήριό τοῦ θαυμαστοῦ Ἰλαρίωνος. Ἔτσι ἐγκαθιδρύθηκε ἡ μοναχικὴ πολιτεία σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη. Ὅπως ὁ Μέγας Ἀντώνιος εἶχε γίνει λίγο πρῶτα ὁ «καθηγητής» τῆς αἰγυπτιακῆς ἐρήμου, ἔτσι καὶ ὁ Μέγας Ἰλαρίων ἐγίνε τώρα ὁ «καθηγητής» τῆς παλαιστინιακῆς ἐρήμου. Μὲ τὰ θαύματά του θεράπευε, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ σώματα, καὶ τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων, πού ἄφηναν τὴν πλάνη καὶ ἐγκολιπώνονταν τὴν ἀλήθεια. Νὰ ἓνα σχετικὸ παράδειγμα:

Κάποιοι ειδωλολάτρης ἀμαξίς ἀπὸ τὴ Γάζα, ἐνῶ ὁδηγοῦσε τὴν ἄμαξά του, παρέβησε ξαφνικά καὶ δὲν μποροῦσε νὰ κουνήσει κανένα ἀπὸ τὰ μέλη του. Οἱ φίλοι του τὸν μετέφεραν μ' ἓνα φορεῖο στὸν ὁσιο Ἰλαρίωνα καὶ τὸν ἀπόθεσαν μπροστὰ στὰ πόδια του. Ὁ παράλυτος παρακάλεσε μὲ δάκρυα τὸν ὁσιο νὰ τὸν ἡλυτρώσει ἀπὸ τὴ συμφορὰ του. Κι ἐκεῖνος τοῦ εἶπε:

– Δὲν μπορῶ νὰ κάνω τίποτα γιὰ σένα, ἂν πρῶτα δὲν πιστέψεις σ' Αὐτόν πού θά σέ θεραπεύσει.

Ὁ ἀμαξίς τότε δήλωσε μὲ εὐλικρίνεια καὶ σταθερότητα:

– Πιστεύω στὸν Χριστό! Καὶ ἂν γίνω καλὰ, θ' ἀφήσω τὴν τέχνη μου καὶ θ' ἀφιερωθῶ στὴν ὑπηρεσία Του.

Ἀμέσως θεραπεύθηκε καὶ σηκώθηκε. Ἐκπληρώνοντας τὴν υπόσχεσή του, ὄχι μόνο βαπτίστηκε, ἀλλήλᾳ καὶ ἐγίνε μοναχός.

Οἱ μαθητές τοῦ ὁσίου Ἰλαρίωνος, πού ἀσκήτευαν στὴν Παλαιστίνη, κοντὰ στοῦ ἀσκητήριό του ἢ καὶ πολὺ μακριὰ ἀπ' αὐτό, ἔφτασαν σύντομα τοὺς δύο χιλιάδες. Ὅλοι τοὺς τὸν ἀναγνώριζαν ὡς κοινὸ πνευματικὸ πατέρα καὶ καθοδηγητή.

Μιά φορά τὸν χρόνο ὁ ὁσιος περιόδευε μὲ συνοδεία πολλῶν ἀδελφῶν σ' ὅλα τὰ κελιά καὶ τὰ μονύδρια τῶν μαθητῶν του, τοὺς ὁποίους δίδασκε καὶ συμβούλευε ὅπως ἔπρεπε. Ἀλλήλᾳ καὶ οἱ ειδωλολάτρες πού ζοῦσαν στὰ γύρω χωριά, μὲ χαρὰ ἐβίησαν τὸν μεγάλου ἀσκητὴ νὰ τοὺς ἐπισκέπτεται καὶ μὲ τὴν εἰρηνικὴ παρουσία του νὰ ἀγιάζει τὰ σπίτια καὶ τὰ χωράφια τους. Δὲν ἦταν λίγοι, μάλιστα, ἐκεῖνοι πού ἔπεφταν στὰ πόδια του, σὲ ἐνδειξη μεταστροφῆς, καὶ γίνονταν χριστιανοί.

Κάποτε ὁ ὁσιος, πηγαίνοντας μὲ τὴ συνοδεία του στὴν ἐρημο τῆς Κάδης γιὰ νὰ ἐπισκεφθεῖ ἓναν μαθητὴ του, πού μόναζε ἐκεῖ, πέρασε ἀπὸ τὴν πόλη Λούζα. Ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν ἡμέρα τελοῦνταν ἐκεῖ θυσίες καὶ γιορτές πρὸς τιμὴν τοῦ Ἑωσφόρου καὶ τῆς Ἀφροδίτης, γι' αὐτὸ εἶχαν μαζευτεῖ ὅλοι οἱ ειδωλολάτρες τῆς περιοχῆς καὶ οἱ Σαρακηνοὶ τῶν κοντινῶν οἰκισμῶν. Μαθαίνοντας ὅτι ἐρχόταν ὁ Ἰλαρίων, ἄφησαν τὸ γλέντι καὶ βγῆκαν ἀπὸ τὴν πόλη γιὰ νὰ τὸν προῦπαντήσουν τιμητικά, καθὼς εἶχαν ἀκούσει γιὰ τὰ θαύματά του. Τοῦ ἔβαλαν μετάνοια καὶ τὸν παρακάλεσαν μὲ σεβασμό:

– Βαρέχ μαρί!

Αὐτὸ στὴ συριακὴ γλῶσσα σημαίνει: “Εὐλόγησέ μας”.

Ὁ ὁσιος μὲ πολλὴ χαρὰ δέχτηκε τὴν ἐκδήλωση τῆς ἀγάπης τους καὶ ἄρπαξε τὴν εὐκαιρία νὰ σπεῖρει στίς καρδιές τους τὸν λόγὸ τῆς σωτηρίας.

– Νὰ ἡλατρεύετε, τοὺς εἶπε, τὸν Θεὸ πού σᾶς ἐπῆλσε, ὄχι τὰ ἄψυχα μάρμαρα καὶ τοὺς δαίμονες πού φωλιάζουν σ' αὐτά. Ἀφῆστε τὴν πλάνη καὶ ἐλῆτε στὴν ἀλήθεια!

Σήκωσε τὰ μάτια του στὸν οὐρανὸ καὶ γιὰ πολλὴ ὥρα προσευχήθηκε μὲ δάκρυα τὰ μάτια, παρακαλῶντας τὸν Κύριο νὰ τοὺς ὁδηγήσει στὸν δρόμο Του. Ὑστερα τοὺς εἶπε:

– Ἄν πιστέψετε στὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό καὶ προσφέρετε σ' Αὐτόν τὴ ἡλατρεία σας, θά σᾶς ἀξιώσει γρήγορα νὰ δεῖτε τὰ θαύματά Του, γιατί εἶναι Θεὸς σπλαχνικὸς καὶ φιλήνθρωπος.

Ὅλοι τότε διακήρυξαν τὴν πίστη τους στὸν Σωτῆρα Χριστό. Καὶ δὲν ἄφησαν τὸν ὁσιο νὰ φύγει ἀπὸ τὴν πόλη, παρά μόνο ὅταν τοὺς ἐξήγησε πῶς νὰ χτίσουν ἓναν χριστιανικὸ ναό, χαράζοντας μάλιστα ὁ ἴδιος τὸ σχέδιό του στὸ ἔδαφος.

Μὲ μεγάλη ἀγαλλίαση ἐτοιμάστηκαν γιὰ τὸ Βάπτισμα. Πρῶτος προσῆλθε ὁ ειδωλολάτρης ἱερέας. Ἦταν στεφανωμένος καὶ στολισμένος, ἀλλήλᾳ, μόλις ἔφτασε μπροστὰ στὴν κολυμβήθρα, ἔριξε καταγῆς ὅλα του τὰ στολίδια. Ἀκολούθησαν καὶ οἱ ἄλλοι. Χαρὰ ἀπερίγραπτη ἐγίνε ἐκείνη τὴν ἡμέρα στὴ Λούζα. Ἀργὰ τὸ βράδυ, μετὰ τὸν φωτισμὸ τῶν ἀνθρώπων, ὁ ὁσιος συνέχισε τὸν δρόμο του.

Πλήθος Σαρακηνῶν τῆς νότιας Παλαιστίνης ἔγιναν χριστιανοί χάρις στὸν μακάριο Ἰλαρίωνα, ὁ ὁποῖος ὀνομάστηκε γι' αὐτὸ “ἀπόστολος τῶν Σαρακηνῶν”.

Ἀλλὰ καί ἀπό τοὺς ὑπόλοιπους εἰδωλολάτρες τῆς περιοχῆς πολυάριθμοι ἐλκύστηκαν στὸν Χριστό ἀπὸ τὸν Ἅγιό Του. Ὁ γνωστός ἐκκλησιαστικός ἱστορικός Σωζόμενος, πού καταγόταν ἀπὸ ἐκεῖ, ἀναφέρει ὅτι ὁ πρόπαππος του καὶ πολλοὶ συγγενεῖς του ἀσπάσθηκαν τὸν Χριστιανισμό ἀκούγοντας τὰ κηρύγματα καὶ βλέποντας τὰ θαύματα τοῦ ὁσίου Ἰλαρίωνος. Τό ἴδιο ἔγινε καὶ μέ τὸν Ἀθαφίωνα, τὸν ὁποῖο ὁ ὁσιος θεράπευσε ἀπὸ δαιμόνιο. Οἱ οἰκογένειες τοῦ Σωζόμενου καὶ τοῦ Ἀθαφίωνος πρόσφεραν πολλὰ στήν Ἐκκλησία, ἰδρύοντας μονές, χτίζοντας ναοὺς καὶ ἀναδεικνύοντας σπουδαίους ἱεραποστόλους.

Σέ ἡλικία ἐξήντα τριῶν ἐτῶν ὁ ὁσιος Ἰλαρίων πῆγε μέ σαράντα μαθητές του στήν Αἴγυπτο. Εἶχε πληροφορηθεῖ τὴν κοίμηση τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου καὶ ἤθελε νὰ προσκυνήσει τοὺς τόπους ὅπου εἶχε ζήσει ὁ διδάσκαλός του. Μετά τὸ προσκύνημά του ἐπιζήτησε τὴ ζωὴ τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς προσευχῆς. Ἀλλὰ, ὅπου κι ἂν πῆγαινε, ἀκτινοβολοῦσε γύρω του τὴ θεία χάρις καὶ ἔκανε θαύματα, μέ ἀποτέλεσμα νὰ προστρέχουν σ' αὐτὸν πλῆθη γιὰ νὰ εὐλογηθοῦν καὶ νὰ εὐεργετηθοῦν.

Στά χρόνια τοῦ αὐτοκράτορα Ἰουλιανοῦ τοῦ Πα-

ραβάτη (360 – 363) οἱ μοναχοὶ διώχθηκαν καὶ πολλὰ μοναστήρια καταστράφηκαν. Ὁ ὁσιος Ἰλαρίων κατέφυγε στὴ Λιβύη καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πῆγε στὴ Σικελία, ὅπου πολλοὺς ἀρρώστους θεράπευσε. Στὴ συνέχεια πῆγε σ' ἓνα χωριὸ τῆς Δαλματίας, ἡ ὁποία τότε κατοικοῦνταν ἀκόμη ἀπὸ βαρβάρους. Καὶ ἐκεῖ ἡ θεία χάρις, πού εἶχε μέσα του, δὲν ἔμεινε κρυφὴ: θανάτωσε ἓνα φοβερό θηρίο, πού εἶχε κατασπαράξει πολλοὺς κατοίκους, καὶ μετὰ τὸ θαῦμα τοὺς ὁδήγησε ὅλους στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ. Γιὰ ν' ἀποφύγει τίς τιμές καὶ τὴ δόξα, ἔφυγε νύχτα καὶ μ' ἓνα ἐμπορικό καράβι κατευθύνθηκε πρὸς τὴν Κύπρο.

Φτάνοντας στὸ νησί, πῆγε σ' ἓνα ἀκατοίκητο μέρος καὶ ἐγκαταστάθηκε σέ μιὰν ἀπρόσιτη σπηλιά, στὴν κορυφὴ ἐνὸς βουνοῦ. Ἐκεῖ ἀσκήθηκε πέντε χρόνια. Μόνο ἓνας μαθητής του, ὁ Ἡσύχιος, τὸν ἐπισκεπτόταν κάπου κάπου.

Σέ ἡλικία ὀγδόντα χρόνων παρέδωσε τὴν ἀγιασμένη ψυχὴ του στὸν Κύριο. Ἐνταφιάστηκε στὴν Κύπρο, ἀλλὰ ἀργότερα ὁ Ἡσύχιος μετέφερε τὸ τίμιο λείψανό του στὴν Παλαιστίνη.

Μ.Σ.Π.

Μιλώντας σὰ νήπια γιὰ τὴν Ἱεραποστολή

Μία πραγματικά ἐπαινετὴ καὶ ἀξιόλογη πρωτοβουλία ἀνέλαβαν οἱ ἐκπαιδευτικοὶ τοῦ 22^{ου} Νηπιαγωγείου τῆς Κατερίνης. Παρουσίασαν μέ τὸν κατάλληλο παιδαγωγικὸ τρόπο γιὰ τὴν ἡλικία τῶν νηπίων, ὅψεις τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας σέ Ἀφρική καὶ Ἀσία. Τὰ παιδάκια ἄκουσαν μέ ὑποδειγματικὴ προσοχὴ καὶ πολὺ ἐνδιαφέρον τὴν παρουσίαση τῶν νηπιαγωγῶν τους, ἀναζητώντας,

μάλιστα τὸν τρόπο μέ τὸν ὁποῖο θὰ μπορούσαν νὰ συμπαρασταθοῦν καὶ νὰ βοηθήσουν καὶ ἐκεῖνα.

Μετά ἀπὸ σχετικὴ πρόσκληση πού τοῦ ἀπευθύνθηκε, τὴν Τρίτη 23 Μαΐου, ἐπισκέφθηκε τὸ Νηπιαγωγεῖο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Γεώργιος καὶ ἀφοῦ ἐπικοινωνήσε μέ τοὺς ἐκπαιδευτικούς καὶ τοὺς ἐργαζομένους, συνομήλισε μέ τὰ μικρὰ παιδιά, δίνοντας ἀπαντήσεις σέ πολλὰ ἐρωτήσεις καὶ ἀπορίες, ἀναμενόμενες καὶ μὴ, πού ἔχουν συνήθως παιδιά αὐτῆς τῆς ἡλικίας. Ὁ Σεβασμιώτατος μοίρασε σέ ὅλους σελιδοδείκτες τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, παροτρύνοντας τὰ παιδιά νὰ θυμούνται στὴν προσευχὴ τοὺς μικροὺς συνομήλικους φίλους τους, πού ὑποφέρουν ἀπὸ πολλὰς ἐλλείψεις στοὺς μακρινοὺς τόπους πού βρίσκονται. Νὰ προσεύχονται, ἐπίσης, γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους πού μέσα σέ ἀσθένειες καὶ κινδύνους πολλοὺς, ἐργάζονται γιὰ νὰ προσφέρουν σέ αὐτὰ τὰ φτωχὰ παιδιά ὅσα ἐκεῖνα ἔχουν ἀνάγκη.

Ἐπιμέλεια Γ.Ε.Ἴ.

NOMOKANONIKA

Ἑρώτηση:

Ποιά εἶναι ἡ διαδικασία τῆς ἐντάξεως τῶν προσερχομένων στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία αἰρετικῶν, ἑτεροδόξων καί σχισματικῶν;

Ἀπάντηση:

Ἐκτός ἀπό τοὺς εἰδωλολάτρες καί γενικῶς τοὺς ἄθεους καί ἄθρησκους, οἱ ὁποῖοι προσέρχονται στοῦ Χριστιανισμοῦ καί εἰσέρχονται στήν Ἐκκλησία κατὰ τὸν γνωστὸ τρόπο (κατήχηση, ὁμολογία πίστεως, βάπτισμα, χρίσμα), τὰ ἀρμόδια ἐκκλησιαστικά ὄργανα ἀντιμετωπίζουν πολλὲς φορές τὸ πρόβλημα τῆς ὑποδοχῆς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπὸ διάφορες αἰρετικές ἢ σχισματικές χριστιανικές κοινότητες. Στὴν περίπτωση αὕτη τίθεται τὸ ἐρώτημα, ποιά διαδικασία πρέπει νὰ ἀκολουθεῖται, γιὰ νὰ γίνονται αὐτοὶ δεκτοί, κανονικά μέλη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας;

Κατ' ἀρχάς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θεωροῦνται αὐτοὶ ὅτι εἶναι κανονικῶς βαπτισμένοι, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν λάβει τὸ βάπτισμα ἀπὸ κανονικὸ κληρικὸ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας βεβαίως τὰ μυστήρια θεωροῦνται ἔγκυρα καί ἰσχυρά. Πρβλ. τὸν μζ' καν. τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων: «Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, τὸν κατὰ ἀλήθειαν ἔχοντα βάπτισμα, ἐάν ἄνωθεν βαπτίσῃ ἢ τὸν μεμολυσμένον παρὰ τῶν ἀσεβῶν ἐάν μὴ βαπτίσῃ καθαιρείσθω, ὡς γελῶν τὸν σταυρόν, καί τὸν τοῦ Κυρίου θάνατον, καί μὴ διακρίνων ἱερέας ψευδοῖερέων».

Στὴν περίπτωση ὅμως πού ἓνας αἰρετικὸς ἢ ἑτερόδοξος ἢ σχισματικὸς προσέρχεται στήν Ὁρθοδοξία, ἡ Ἐκκλησία φέρεται πολλὲς φορές ἐπιεικῶς. Ἡ πράξη της ὡστόσο δὲν ἦταν πάντοτε ὁμοιόμορφη, ἀλλὰ ἐποίκιλλε ἀναλόγως μέ τις γενικές περιστάσεις καί τις εἰδικές περιπτώσεις. Κατὰ κανόνα ὅμως, ἐφ' ὅσον ἐκεῖνοι πού προσέρχονταν στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶχαν βαπτισθεῖ στοῦ ὀνόματος τῆς Ἀγίας Τριάδας καί μάλιστα ἀπὸ ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν τὴν ἀποστολική διαδοχή, γινόταν κατ' οἰκονομία δεκτοὶ τὸ βάπτισμά τους.

Ἐδῶ πρέπει νὰ γίνῃ κατανοητὸ ὅτι ἔχει ἡ Ἐκκλη-

σία, ὡς ταμειοῦχος τῆς θείας Χάριτος, τὴ δυνατότητα νὰ προσφέρει, νὰ «πληροῖ» (= γεμίζει) μέ τὴ θεία Χάρη τὸν τύπο τοῦ μυστηρίου πού ἔλαβε χώρα σέ μία

αἰρετική ἢ σχισματική χριστιανική παραφυάδα, ἐφ' ὅσον αὐτὸς πού ἔλαβε τὸν τύπο τοῦ μυστηρίου ἔρχεται στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Βασικοὶ κανόνες πού ἀναφέρονται στὸν τρόπο παραδοχῆς τῶν προσερχομένων στήν Ὁρθοδοξία αἰρετικῶν-σχισματικῶν εἶναι οἱ ζ' καί η' καν. τῆς Λαοδικείας, ὁ α' καν. τοῦ Μ. Βασιλείου, ὁ ζ' καν. τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί ὁ σέ' καν. τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ἀπὸ τοὺς κανόνες αὐτοὺς προκύπτει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Ἐκκλησία:

Α. Διέκρινε τοὺς αἰρετικούς σέ «ἀναβαπτιστέους», σ' ἐκείνους δηλ. πού ἔπρεπε νὰ βαπτισθοῦν καί πάλι καί σ' ἐκείνους πού δὲν ἔπρεπε (δὲν ἦταν ἀνάγκη) νὰ βαπτισθοῦν καί πάλι.

Σημείωση: Θέτουμε τὸ «ἀναβαπτιστέος» σέ εἰσαγωγικά, γιὰτὶ κανονικά δὲν εἶναι νέο βάπτισμα, ἀφοῦ

τό πρώτο θεωρείται ότι δεν έγινε, γιατί δεν είναι έγκυρο και ισχυρό.

Η Έκκλησία, λοιπόν, απέρριπτε τό βάπτισμα των αίρετικών εκείνων, οι οποίοι δεν πίστευαν στην Αγία Τριάδα και επομένως δεν βάπτιζαν στο όνομα των τριών προσώπων Αυτής. Αντιθέτως δεχόταν τό βάπτισμα των αίρετικών εκείνων, οι οποίοι πίστευαν στην Αγία Τριάδα και είχαν μόνο έσφαλημένη πίστη (δοξασία) γι' αυτήν ή γιά άλλη δογματική διδασκαλία της Έκκλησίας. Από αυτούς ζητούσε μόνο να υπογράψουν λίβελλο, μέ τον όποιο αναθεμάτιζαν τίς αίρέσεις, και τούς δεχόταν μέ τό Χρίσμα, έφ' όσον μάλιστα είχαν τελήσει (δεχθεί) τό βάπτισμα κατά τον κανονικό τύπο της Έκκλησίας.

Β. Περισσότερο έλαστική ήταν πάντοτε ή Έκκλησία στο θέμα της αποδοχής των σχισματικών. Τό βάπτισμα πού «είχαν λάβει» γινόταν δεκτό και «έπληροῦτο» ό τύπος αυτός της θείας Χάριτος, ή όποία έλλειπε προηγουμένως ένεκα της έλλείψεως της χριστιανικής αγάπης και ταπεινοφροσύνης από την πλευρά του Σχίσματος. Γι' αυτόν τό λόγο δεν ξαναβαπτίζονταν οι σχισματικοί, αλλά γίνονταν δεκτοί στην Όρθοδοξία κατόπιν μετανοίας-έξομολογήσεως και μέ την υπογραφή δηλώσεως, στην όποία αποκήρυσσαν τούς υπευθύνους αρχηγούς των σχισμάτων.

Σύμφωνα μέ τίς άνωτέρω κανονικές υποδείξεις διαμορφώθηκαν είτε μέ έγκυκλίου, είτε μέ την πράξη της Έκκλησίας οι επόμενοι βασικοί τρόποι εισδοχής στην Όρθόδοξη Έκκλησία των σημερινών αίρετικών-έτεροδόξων ή σχισματικών Χριστιανών:

α) Οι Μονοφυσίτες, οι Κόπτες και οι Αρμένιοι γίνονται δεκτοί μέ έγγραφη αποκήρυξη της κακοδοξίας (αιρέσεως) τους, μέ όμολογία της όρθόδοξης πίστεως και μέ χρίση διά του Αγίου Μύρου.

β) Οι Ρωμαιοκαθολικοί γίνονται κατά κανόνα δεκτοί υπογράφοντας λίβελλο μέ όμολογία της όρθόδοξης πίστεως (άπαγγελία του Συμβόλου της Πίστεως) και μέ χρίση διά του Αγίου Μύρου. Δεν άρκεί ό λίβελλος αποκηρύξεως των αρχηγών του Σχίσματος, γιατί εκτός από τό σχίσμα προστέθηκαν και έσφαλμένες δοξασίες.

γ) Οι Αγγλικανοί προσερχόμενοι στην Όρθόδοξη Έκκλησία είναι προτιμότερο να «άναβαπτίζονται», γιατί υπάρχει άμφιβολία ως προς τό εάν οι επίσκοποι τους έχουν την αποστολική διαδοχή. Και στην περι-

πτωση αυτή πράττουμε κατ' άναλογία προς όσα λέει ό οβ' καν. Καρθαγένης. Αυτός όρίζει ότι σε περίπτωση πού άμφιβάλλουμε, εάν ένα νήπιο έχει βαπτισθεί, όφείλουμε να τό βαπτίζουμε έξάπαντος.

δ) Οι Διαμαρτυρόμενοι ή Προτεστάντες γίνονται γενικώς δεκτοί κατόπιν κατηχήσεως και τελήσεως του βαπτίσματος και του χρίσματος. Και τουτο, γιατί σ' αυτούς έχει διακοπεί ή αποστολική διαδοχή, ή όποία είναι άπαραίτητη προϋπόθεση γιά την έγκυρότητα όλων των μυστηρίων. Εκτός αυτού πολλοί απ' αυτούς (διάφορες παραφυάδες) δεν πιστεύουν στον τριαδικό Θεό.

ε) Γιά τούς Παλαιοσημερολογίτες, οι όποιοι όμως έχουν αποδεδειγμένως την αποστολική διαδοχή, πρέπει να ακολουθείται ή διαδικασία πού αναφέρεται πιο πάνω προκειμένου γιά τούς σχισματικούς.

1. *Σημείωση*: Πρέπει να αναφέρουμε και έδώ ότι στην περίπτωση όμαδικής προσελεύσεως στην Όρθόδοξη Έκκλησία έτεροδόξων Χριστιανών κατά την αρχή της άναλογίας, πού εφαρμόζουμε στην οικονομία, μπορεί ή διαδικασία της εισδοχής τους να είναι πιο έλαστική.

Φυσικά στην περίπτωση της επανενώσεως Άνατολικής και Δυτικής Έκκλησίας τό θέμα (γράφει τό θαύμα) θά πρέπει να αντιμετωπισθεί ειδικώς κατόπιν συμφωνιών.

Περαιτέρω σε μία όμαδική προσέλευση στην Όρθόδοξη Έκκλησία των Προτεστάντων μπορεί να εφαρμοσθεί αυτό πού έγινε στην περίπτωση της Σαμάρειας - Σαμαρειτών (Πράξ. 8,14-17): «Άκούσαντες δέ οι έν Ιεροσολύμοις απόστολοι ότι δέδεκται ή Σαμάρεια τον λόγον του Θεού, απέστειλαν προς αυτούς Πέτρον και Ιωάννην, οτινες καταβάντες προσήυξαντο περί αυτών όπως λάβωσιν πνεύμα άγιον· ουδέπω γάρ ήν επ' ουδενί αυτών επιπεπωκός, μόνον δέ βεβαπτισμένοι υπήρχον εις τό όνομα του Κυρίου Ιησοῦ. Τότε επέτιθεσαν τάς χείρας επ' αυτούς, και έλάμβανον πνεύμα άγιον».

2. *Σημείωση*: Περισσότερα γιά τον τρόπο εισδοχής στην Όρθόδοξη Έκκλησία μπορεί ό ένδιαφερόμενος να άνεύρει στο βιβλίο Παν. Μπούμη, Κανονικόν Δίκαιον, έκδ. Γ', έκδ. «Γρηγόρη», Άθήνα 2002, σελ. 104 έξ. και 232 έξ.

Παν. Γ. Μπούμης

Πάντα τά έδην

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς νῦν πορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. ια' 29)

Ἀπό 01-01-2017 ἕως 31-03-2017
προσεφέρθηκαν στό Γραφεῖο
Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς
Ἀποστολικῆς Διακονίας τά παρα-
κάτω χρηματικά ποσά γιά τό ἱερα-
ποστολικό ἔργο ἀπό τοὺς:

Anagnostopoulou Joanna 68,79 • Economou Georgia 48,15 • Tsina Frideriki 27,51 • Ἀγᾶ Ἀνδρέα 50 • Ἀδελφός Π. 200 • Ἀνδόνη Ἀθανάσιος 20 • Ἀθανασόπουλος Κων/νο 20 • Ἀμοργιανιώτη Φωτεινή 100 • Ἀναστασάκη Ἀν. Κων/νο 30 • Ἀντωνιάδου Σοφία 10 • Ἀντωνίου Εὐαγ. 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 976) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 581) 80 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 323) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 571, 594) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 497) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 327, 601) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 345, 572) 60 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 97) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 586) 60 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1630) 5 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 204) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 152) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 319) 600 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 577) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 591) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 347, 348, 596, 597) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 582) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 595) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1028) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 350) 1.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 346) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 325) 350 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1647) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε.

568) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 128) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 637) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 638) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 791) 500 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1641) 90 • Ἀσούλο Ἀνιάτων 460 • Βαλωμένο Ἀποστ. 20 • Βαρδίκου Φανή 10 • Βασιλειάδη Κων/νο 50 • Βέττα Γεωργία 40 • Βλάχου Ἀλεξάνδρα 20 • Βουκάλη Βούλα 10 • Βουκυκλήρη Στέλλα 20 • Βούλγαρη Πολύκαρ-

πο 50 • Γαυρίδου Σοφία 50 • Γερογιώργη Ἀναστασία 70 • Γεωργουλέα Ἀνδρέα 10 • Γιανναρά Μαρία 30 • Γιαννέλου Ἡλέκτρα 30 • Γιαννοπούλου Παναγιώτα 20 • Γκασδαγλή Ἀντώνιο 20 • Γρίβα Μιχάλη 20 • Δημητρακοπούλου Ἀντωνία 50 • Δημητροπούλου Νικολίτσα 100 • Διαμαντίδου Βασιλική 30 • Διονάτου Ζαχ. 50 • Δοξά Παναγιώτα 100 • Δράκου

Αὐθόρμητη συμμετοχή στό παιδικό παιχνίδι μικρῶν μαθητῶν σχολείου τῆς Ἱεραποστολῆς τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Κισοῦμου καί Δυτικῆς Κένυας κ. Ἀθανασίου

Ἀδαμαντία 30 • Δριτσούλα Λουκά 50 • Ἐξιόγλου Ἀλκιβιάδης 15 • Ζακοπούλου Φλώρα 30 • Ζαφειρόπουλο Χρήστο 30 • Ζαχαρίου Νέλη 100 • Ζηλιανάκη Ἐλένη 100 • Ζυγούρα Ἀνδρέα 30 • Ἡλιοπούλου Χρυσή 50 • Ἡσυχαστήριο «ΟΙ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΙ» 30 • Θεοδωράκη Μαρία 30 • Θηρεσία 30 • Ἱεροδιακόνου Ν. Ἀνδρέα 300 • Ἰουλιανή Καθηγουμένη 20 • Ἰωαννίδη Ἰωάννη 50 • Κάβουρα Χρήστο 200 • Καζαλή Εὐαγγελία 100 • Κακαράτζα Ἀντώνιο 20 • Καλογερά Ὀλγα 100 • Καλογήρου Κων/νο 50 • Καλογιάννη Μακρίνα 20 • Καλιόβα Ἐλένη 100 • Κάλφα Τασούλα 20 • Καμπέρη Σοφία 5 • Κανδαράκη Ἀντώνιο 100 • Κανέλλου Παρασκευή 100 • Κάντζο Κων/νο, Γυμνασιάρχη 20 • Κάπη Ἀναστασία 30 • Καραγκούνη Παρασκευή 50 • Καραθεοδώρου Εἰρ. 50 • Καρακίτσιο Δημήτριο 5 • Καραμπερόπουλο Ρήγα, καθηγήτῃ 50 • Κασνακίδη Νικόλαο 100 • Κασίκη Ἀθανάσιο 30 • Καφέ - Μπανάσα Φρειδερίκη 20 • Κέκκο Πέτρο 50 • Κοκκινάκη Ὑπατία 100 • Κοκκινοφτᾶ Κωστή 12 • Κοπιτοπούλου Ἐλένη 20 • Κορακιανίτου Ἰ.Αγ. 400 • Κοτσαρίνη Κ. 20 • Κουπαράνη Στέργιο 46 • Κούρτη Παρασκευή 150 • Κούστα Ἀλκιθέα 200 • Κουτσογιάννη Δ. 70 • Κυριαζή Παρασκευή 50 • Κωνσταντινίδη Εὐαγγέλιο 10 • Κωνσταντοπούλου Βούλα 20 • Κωσταδήμα Γεώργιο 25 • Κωστοπούλου Παναγιώτα 30 • Λιβιεράτου Δημήτρη 50 • Λοῦκο Κων/νο 40 • Μάλληλη Γεώργιο 30 • Μανθόπουλο Κων/νο 1.260 • Μαραγκοῦ Στέλλα 10 • Μαργαρά Δασκαλοπούλου Οὐρανία 20 • Μαρίνου Ξαν-

θοῦ Ναυσικά 50 • Μαρκαντωνάτο Γεώργιο 50 • Μαρκαντώνη Νικόλαο 15 • Μαστρογεωργίου Γεώργιο 46 • Μαυράκη Στέφανο 30 • Μελισσάρη Εὐαγγέλιο 20 • Μιχαηλίδου Βασιλεία 20 • Μιχαλάκη Ἀγγελική 50 • Μονή Ἀγ. Νικολάου 20 • Μονή Ἀγ. Τριάδος 30 • Μονή Βηθλεέμ 15 • Μονή Μακαριωτίσσης 100 • Μονή Σίμωνος Πέτρου 100 • Μονιάκη Βασιλική 200 • Μπάμνη Παναγιώτα 100 • Μπίκα Αἰγλή 50 • Μπινιάρη Κων/νο 50 • Νάννου Εἰρήνη 30 • Νικολαΐδη Ματθαῖο 50 • Ξαηλάντερη Ὀλυμπία 100 • Ο.Χ.Ε.Κ. Βύρωνος 200 • Ὁμάδα Συμπαράστασης Ἱερ/λῆς Αἰγίου 400 • Οὐγιαρόγλου Γεωργία 5 • Παναγιωτίδη Πέτρο 20 • Πανταζόγλου Θεόφ. 150 • Παντζοπούλου Ἀδαμαντία 50 • Πανώριο Νικόλαο 20 • Παπαγεωργίου Βάγιο 30 • Παπαγιαννοπούλου Δέσποινα 50 • Παπαγρηγορίου Στυλιανό 20 • Παπαευθυμίου Ζωή 80 • Παπαζάνη Γέρασιμο 50 • Παπαθανασίου Ἀναστάσιο 20 • Παπανικολάου Κων/νο 50 • Παπανικολάου Μαίρη, Καθηγήτρια 20 • Παπασαραντόπουλο Παναγιώτη 30 • Παπασιδέρη Ἰ.Αννα 30 • Παπασπυροπούλου Μέληψω 20 • Παπαχρήστου Ἡλιάννα 300 • Παπᾶ Μαρία 40 • Παρασκευοπούλου Ἀθηνᾶ 100 • Παρλιάρου Ἑρασμία 50 • Πατούνα Ἰ.Αγ. 60 • Πατρικαλάκη Χαράλαμπος Τίτο 40 • Πετροπουλάκη Ἀριστείδη 50 • Πετρόπουλο Παναγιώτη 55 • Πίπη Βασίλη 40 • Πηλαγιώτη Σοφία 20 • Πουλάκου Βασιλική 5.000 • Ρήγα Χαρίκλεια 900 • Ριζάκη Στέργιο 60 • Σαββίδη Παναγιώτη 100 • Σακιώτη Κων/νο 50 • Σαλονικιό Ἀθανάσιο 500 •

Σαρακατσίδη Ἀναστάσιο 50 • Σηφάκη Γεώργιο 20 • Σιμώνη Ἰ.Αγ. 50 • Σκαφίδα Ἀντώνιο 50 • Σκέντζου Σοφία 50 • Σκληβοῦνο Γρ. 15 • Σκουλά Ἑμμανουήλ 50 • Σολδάτο Σπύρο 10 • Σολομωνίδη Ἀργύριο 30 • Σουγιάννη Πηνελόπη 50 • Σπάθη Θεόδωρο 20 • Σπυροπούλου Ἀθανασία 10 • Σταθοράκη Χρυσούλα 100 • Σταματέλο Ἰσίδωρο 20 • Σταυρόπουλο Σπυρ. 20 • Στεργιούλη Βασίλειο 15 • Συμεωνίδη Συμεών 30 • Τελωνιάδου Πατρικία 10 • Τζανέτη Στυλιανό 20 • Τζίντζιο Γεώργιο 20 • Τζίντζιου Ὀλγα 30 • Τζουανάκη Εὐσεβεία 20 • Τριανταφυλλάκη Γεώργιο 15 • Τσελεπατιώτη Εὐαγ. 100 • Τσιοκάνου Φρειδερίκη 80 • Τσίτουρα Ἀπόστολο 50 • Τσουγκράνη Βασιλική 10 • Τυριτίδου Αἰκ. 20 • Ὑφαντῇ Ἰωάννη 30 • Ὑφαντῇ Ἰωάννη 10 • Φάτση Εὐαγγελία 20 • Φερμελῇ Ἀνανιάδου Μαρία 30 • Φούγια Κων/νο 200 • Φραγκιουδάκη Ἀγάθη 50 • Χαρίση Θεοδώρα 500 • Χατζηγεωργίου Μαρία 50 • Χατζηπαᾶ Παῦλο 140 • Χατζησταυρίδου Ἀναστασία 40 • Χριστ. Ἰδρ. Νεότ. «ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ» 300 • Χριστόπουλο Παν. 200 • Χρυσό Μιχ. Παῦλο 75 • Ψαρογιώργου Μαγκλᾶρα Παναγιώτα 50 • Ψαρουδάκη Γεώργιο 20 • Ψαρουδάκη Παναγιώτα 100 • Ψηλολίγνου Αἰκατερίνη 100 • Ψιαχοῦλα Ἀντώνιο 30.

Ἐκ παραδρομῆς στοῦ τεύχους 141 δημοσιεύθηκε τό ποσόν τῶν 20 εὐρώ ὡς δωρεά τῆς κ. Μαργαρίτας Τσάβου ἀντί τοῦ σωστοῦ πού εἶναι 70 εὐρώ.

Ἐπιμέλεια: Εὐαγγέλιος Δ. Ζουρδούμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φροντίζοντας για ένα καλύτερο μέλλον... 'Από την 'Ιερά Μητρόπολη Κινσάσα	2
'Αγία και Μεγάλη Σύνοδος. 'Η παγκόσμια 'Ορθόδοξη Χριστιανική Μαρτυρία στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος Νικόλαος Γ. Τσιρέβελης	3
'Αποστολική Διακονία. 80 Χρόνια 'Ιεραποστολικής, Κατηχητικής, 'Εκδοτικής και Πολιτιστικής μαρτυρίας στον κόσμο. 'Επιμέλεια Γ.Ε.Ι.	12
Κορεάτικες Παροιμίες	14
'Εκδηλώσεις για τον 'Απόστολο Μάρκο 'Από την 'Ιερά Μητρόπολη Ζάμπιας και Μαλάουι	15
'Η 'Ενθρόνιση του 'Επισκόπου 'Αρούσας και Κεντρικής Τανζανίας κ. 'Αγαθονίκου 'Αρχιμ. Βαρνάβας Λεοντιάδης	16
π. Παῦλος Κwon. Αιώνια αὐτοῦ ἡ μνήμη 'Αθανασία Δημ. Κοντογιαννακοπούλου	19
Τό Μεγαλοβδόμαδο τῆς τοπικῆς 'Εκκλησίας 'Από την 'Ιερά 'Επισκοπή Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν	20
Οικονομική συμβολή του Γραφείου 'Εξωτερικῆς 'Ιεραποστολῆς (Β' Τρίμηνο 2017)	22
Ώσιος 'Ιλαρίων ὁ Μέγας. 'Ο 'Απόστολος τῶν Σαρακηνῶν Μ.Σ.Π.	24
Μιλώντας σά νήπια γιά τήν 'Ιεραποστολή 'Επιμέλεια Γ.Ε.Ι.	26
Νομοκανονικά Παναγιώτης Ι. Μπούμης	27
Δωρητές Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης	29
'Εξώφυλλο - 'Οπισθόφυλλο: Χαρακτηριστικές εἰκόνες τῶν ὑποτυποδῶν ἀφρικανικῶν μέσων γιά τή μεταφορά τῶν ἀγαθῶν. 'Ενα ποδήλατο ἀποτελεῖ, κυριολεκτικά, περιουσιακό στοιχείο γιά τόν μέσο κάτοικο τῶν χωρῶν τῆς 'Αφρικῆς.	

Πάντα τὰ ἔθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

"Ετος ΛΣΤ", τεύχος 142, Ἀπρ. - Μάιος - 'Ιούνιος 2017
Τριμηνιαίο ἱεραποστολικό περιοδικό
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορεῖ μέ τρόπο υπεύθυνο γιά τῆς ὀρθόδοξης ἱεραποστολικῆς προσπάθειες ἀνά τόν κόσμο.
* Ἐνημερώνει πάνω στήν πολύμορφη πραγματικότητα τοῦ κόσμου, πού περιλαμβάνει τόσα ἔθνη μέ ποικίλα προβλήματα καί χαρίσματα.

Ἰδιοκτήτης: 'Αποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος - Ἰωάννου Γενναδίου 14 - Ἀθήνα 115 21.

Ἐκδότης-Διευθυντής: 'Ο Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα.

Ἰδρυτής: 'Ο Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος. Διετέλεσε Διευθυντής κατὰ τὰ ἔτη 1981-1992.

Υπεύθυνος ὕλης: Εὐάγγελος Ν. Μαρινόπουλος.

Σύνταξη - Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἐπιστολές - Ἐμβάσματα: «ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ» Ἀποστολική Διακονία, Ἰω. Γενναδίου 14 - Ἀθήνα 115 21 — Τηλ. 210-7272.315 - 316. Fax 210-7272.310.

Συνδρομή γιά 1 χρόνο:

Ἑσωτερικοῦ	€ 5
Κύπρου	€ 12
Εὐρώπης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Γιά τοὺς φοιτητὲς καί μαθητὲς:	€ 2,50
Τιμή τεύχους	€ 1,25

* Τό ποσόν τῆς συνδρομῆς ἔχει συμβολικό χαρακτήρα. Δέν ἀποσκοπεῖ μόνον στήν κάλυψη τῶν ἐξόδων ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλά καί στή διαμόρφωση υπεύθυνης ἱεραποστολικῆς συνειδήσεως. Γίνονται δεκτὲς προαιρετικὲς προσφορὲς γιά τὴν ἐκδοση τοῦ περιοδικοῦ.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Χρήστος Κωβαῖος.

Διεύθυνση: Πρωτομαγιάς 3 - 14568 Κρυονερί Ἀττικῆς

ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ (All Nations)

Year 36, No 142, Apr.-May-June 2017

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

* **To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.**
* **To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.**

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21

Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.315-316.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καλλιτεχνική ἐπιμέλεια: Τμήμα Φωτοστοιχειοθεσίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΠΑΡΟΡΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχυ. Γραμμή
Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
Αριθμός Άδειας
2

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 01 3536